Ч. 26 (14.858). Львів, субота 5. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чи національна Еспанія буде монархією?

Ген. Франко заявив у інтерв'ю закордонним журналістам: „Як винищимо комунізм, приступимо до національної відбудови. Щойно коли скінчимо ту працю, застановимося, чи інтерес Еспанії вимагає реставрації монархії. Якщо окажеться, що так, ця монархія буде основно різнитися від давньої, поваленої 1931. р. Король мав би за завдання зберегти мир і мусів би мати деякі виконавчі компетенції.

У майбутній Еспанії не буде клясової боротьби; взаємини між капіталом і працею будуть згармонізовані.

ХРЕСТ ЗАСЛУГИ ДЛЯ АНҐЛІЙСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

Як подає „Радіо Насіональ", ген. Франко признає еспанський хрест заслуги анґлійським та американським журналістам, що минулого місяця полягли під Теруелем.

НОВИЙ ПРЕДСТАВНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ У ЛІСАБОНІ.

Як подає „Радіо Насіональ" зі Саляманки, дипломатичним представником національної Еспанії в Португалії став брат прем'єра Микола Франко.

Безуспішні наступи червоних.

Як подає національна головна кватира, червоні чотири рази безуспішно атакували національні становища на відтинку Ґранха де Торрегермоза; при цьому знищено три повзи, випродуковані в СССР.

Також під Теруелем відбито наступи червоних на відтинку Турія.

НАЦІОНАЛЬНИЙ НАСТУП ПІД МАДРИДОМ.

Під ослоною сильного артилерійського вогню національні війська заатакували в кількох місцях відтинок Караванчель під Мадридом. Між артилерією обох сторін дійшло до перестрілки.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Як подають із Мадриду, червоні ведуть розвідчу акцію на північному відтинку Ґвадаляхари, де національні війська намагаються відібрати становища під Вілля Вієчаха дель Льозоя. Під Пенароєю національні війська відступили перед червоними.

Комунікат червоного командування повідомляє, що 3 національні літаки скинули 20 бомб на місцевість Фіґерас, де згинуло 9 осіб і ранено 50; 9 домів зовсім знищено.

Також на центр Мадриду впало коло 30 ґвинтових бомб, з них 10 у промінї 100 метрів довкруги французької амбасади.

Японський уряд хоче приязних взаємин з Анґлією.

Відповідаючи на інтерпеляцію, японський міністр закорд. справ Гірота підкреслив, що японський уряд хоче жити в якнайліпших взаєминах з Анґлією. Йому — мовляв — не відомий ні один випадок, щоби Анґлія свідомо нарушала японські інтереси; якщо колись до того дійшло би, японська дипльоматія намагалася би вплинути на Анґлію, щоб вона змінила своє становище.

Японія тепер може хіба переконувати інші великодержави, що у Східній Азії витворилася нова ситуація, з якою необхідно погодитися. Слід вірити, що Анґлія, яка має там найповажніші інтереси, найскоріше з тим погодиться.

НОВИЙ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД У НАНКІНІ?

Райтер подає зі Шанґаю, що після заняття міста Сучов японська влада мабуть зорґанізує у Нанкіні новий центральний китайський уряд. Пекінський уряд матиме лише льокальне значіння.

Китайці втратили 692 літаки.

Морська секція японської цісарської головної кватири повідомляє, що від вибуху війни Китай втратив 692 літаки, з того зістрілено у повітряних боях 291. У січні китайці втратили 114 літаків, з того зістрілено 33.

Японці втратили лише 60 літаків.

ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ.

Відповідаючи на інтерпеляцію в парляменті, японський міністр війни Суґіяма заявив, що від вибуху японсько-китайської війни полягло понад 20.000 японських старшин і вояків.

Обсерватори твердять, що ця цифра за мала, бо до неї треба би ще додати вояків, що померли від ран і недуг, летунів та моряків.

КИТАЙЦІ ЗАБАРИКАДУВАЛИ РІКУ.

Китайці забарикадували Перлову Ріку вище Кантону, затоплюючи на всій її ширині джонки. З огляду на те унерухомлено всі судна на горішньому бігу ріки, м. ін. 4 британські канонірки й одну американську.

Чи у Вашому повіті та у Вашій громаді відбувається уже домашнє навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися всі Філії та читальні „Просвіта" й окремі свідомі громадяни. Для цієї мети видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сот.

Атаки на св. Юр.

Львів, 4. лютого 1938.

Св. Юр завжди тішився спеціяльними симпатіями польської вулиці, і перед війною і після війни. Трудно підозрівати польську вулицю, щоб вона знала історію українського національного відродження в Галичині та ролю, яку в тому відродженні відіграло українське духовенство і вся греко-католицька Церква. Але та вулиця інстинктовно відчувала, що український греко-католицький клир є одним із могутніх чинників національної стійкости, національного розвитку та національної боротьби, тієї боротьби, від якої не можна відділити й безпосередніх інтересів Церкви, як організації вірних. Чи треба більшої причини для ненависти, як та причина що хтось і щось стає двигуном національно-культурної регенерації?! Чи треба дошукуватися ще якоїсь іншої причини тієї ненависти, що її має польська вулиця до св. Юра, символу греко-католицької церкви і греко-католицького клиру, як та єдина причина, що Унія не хотіла продовжувати своєї ролі денаціоналізатора (польонізація майже цілої шляхотської верстви), а відіграла і протилежну ролю: пробудника української національно-культурної свідомости у масах, що в літах бездержавництва, панщизняної неволі та шаленого господарського визиску потопали у темряві й котились до затрати своєї національної метрики! Виступ нинішнього святоюрського Владики у галицькому соймі та в Палаті Панів у Відні в обороні вимоги заснувати український університет, гідне становище Митрополита, що він його займав у часах польсько-української війни та пізнішої боротьби на міжнародньому форумі (до якої він активно не вмішувався), вірність своїй пастві, при якій стояв у найважчих її хвилинах, наразившись через те раз на арешт і заслання за російських часів, другий — на арешт у Познані, при поворотї до рідного краю, — та постава Митрополита викликувала у маленьких людей тиху лють, яка час до часу проявлялась у голосній і непристойній лайці. Ті настрої не втихомирюються, бо їх підсилюють два непольські чинники: галицькі царо- і православні москвофіли, які супроти поляків є „поржондними русінами" і не цураються ніякої смішної та нікчемної видумки, яка тільки може дискредитувати св. Юр і його Владику, та — на превеликий жаль — один із епархіяльних греко-католицьких центрів, який, що правда, безпосередньо проти св. Юра прилюдно не виступає (того ще бракувалоб!), але посередньо своїми розпорядками, своїми пастирськими листами, всією своєю нотірійно відомою системою каже раз-у-раз порівнювати: бачите, який то я „льояльний", як я дбаю і за інтереси скарбового уряду і відтягаю своїх священиків від праці у загально-національних установах та організаціях, — а св. Юр цього не робить!

І св. Юр стає в очах пересічного поляка мало що не твердинею українського революціонізму, централею ОУН та арсеналом бомб і „оргешів". Те, що ніхто інший, а саме св. Юр був тим, що перший повів гостру і — що найважніше — успішну боротьбу з революційним підпіллям та його розкладовими елементами (осудування УКС-у й „Мети" з її послідовною кампанією).

і славне „Слово до молоді“ Митрополита, і славний лист про небезпеку большевизму, і конструктивні заходи в ділянці організації молоді (КАУМ, „Орли“, відкриття Акад. Дому), — все воно проходить без ласкавої уваги польської сторони для якої зрештою і не робилось. Не знає теж і не розуміє польська вулиця, що саме питомою рисою св. Юра за перебування Андрея Шептицького на митрополичому престолі є не мішатись до політики і в політичних справах признавати компетенцію кожночасного політичного проводу: нехіть активно вести політику приємну польській стороні ця остання трактує як політиканство! Доводить воно до сущих абсурдів, які тільки сміх викликують в українському громадянстві і подив: як можна аж так не орієнтуватись у справжніх відносинах і як можна виявляти аж таку злу волю?! Наприклад: і в духовних колах і в колах близьких „Ділові“ та взагалі в ширшому українському громадянстві давно вже не було такої веселости, як після прочитання звістки (польська преса вперто її повторяє, як ревеляцію!), що св. Юр субвенціонує — „Діло“, ба навіть, що „Діло“ живе з церковних фондів!!

В останньому часі маємо знову яскраві докази ігноранції цих справ, получені з крайньою злою волею. Реферуючи останнє число органу львівського відділу Звязку Леґіоністів „Воля і Чин“, ми зазначили, що велика стаття присвячена там напасти на св. Юр, з якою шануючий себе український часопис не може полемізувати тому, що напасть утримана в ординарному тоні з особистою лайкою на особу Митрополита. Аж ось учора в такому самому непристойному тоні накинувся на св. Юр і особу Митрополита посол Войцеховський на соймовому терені. Спираючись на тенденційних вістках польської бруковоі преси та — на жаль — дуже односторонньому комунікаті військової влади, посол Войцеховський виступив з гострою атакою на св. Юр за невдачу переговорів щодо участи війська у цьогорічному святі Йордану. Пос. Войцеховський представив це в той спосіб, що „зверхник львівської греко-катол. архиепархії видав розпорядок, який не дозволяв, щоб військо як цілість, та вояки греко-католицького обряду взяли участь у святі Йордану 19. січня 1938“. „Митрополит Шептицький (читаємо у комунікаті ПАТ-а про вчорашнє засідання сойму) забороняє польському війську і польським воякам греко-католицького віроісповідання брати участь в одній з найбільших релігійних урочистостей греко-католицької Церкви. Митрополит Шептицький покликується на те, що не хоче впроваджувати новости, але це минається з правдою, бо участь війська в тому святі є від непамятних часів освяченою традицією, яку зломив митр. Шептицький“. В дальшому йде звичайна непристойна лайка під адресою Митрополита, який — мовляв — „лучить зухвальство польського магната з періоду королевят з хитрістю византійського владики“, та „який зломив присягу (!), що її склав на вірність Польщі“. Антинормалізаційна течія йде з гори св. Юра. Там є протипольська кузня. Там громадяться засоби до боротьби з польською державою і творяться плани роботи. При нашій каригідній пасивности і за наші гроші створено протипольський штаб у кожній гре-католицькій парохії на південному сході“. І ту свою промову закінчив п. Войцеховський домаганням, щоб приступити до ревізії конкордату.

Добре сталося, що пос. Целевич склав в імені УПР негайно гострий протест проти тону і змісту виступу п. Войцеховського. Того виступу п. В. не можемо назвати інакше, як тільки — провокацією супроти нашої Церкви й нашого народу. Коли п. Войцеховський дозволяє собі кидати такі слова, як „зухвальство“ під адресою найвищого достойника греко-католицької Церкви в Польщі та людини з найвищим моральним авторитетом в українському народі, то як назвати таке зухвальство п. Войцеховського?! Чим є він, маленький чоловічок, у порівнянні з індивідуальністю того роду, як Андрей Шептицький?! Чи він не відчуває цілої трагі-комічности тої ситуації, в якій опинюється, та цілого несмаку, що його при читанні таких слів п. Войцеховського мусить відчувати кожний, не тільки українець, але взагалі кожний громадянин, незасліплений злобою і ненавистю до українства, його Церкви, його авторитетів!?

Головна основа такого нахабного нападу, який не має прецеденсу, це справа цьогорічного Йорданського свята. Те, що говорить п. Войцеховський, це суща брехня: це просто типічна річ, як можна в такий спосіб накидатися на Церкву та її Владику, не знаючи якслід справи, не перевіривши її та не орудуючи фактами, що відповідалиб дійсности! Ось вимок з буквального тексту листа, що його дістав офіціяльно за підписом Митрополита о. Домет Садовський, який переговорював у цій справі від Митрополичого Ординаріяту з о. Антоном Матейкевичем, римо-кат. деканом О. К. VI.:

„О. Матейкевич Антоній, римо-католицький декан О. К. VI., урядовим письмом під ч. 52/37 з дня 18. жовтня ц. р. звернувся до Митрополичого Ординаріяту в справі участи вояків у Йорданському Водосвятті. Повідомляє, що ґен. Токаржевський зарядив, щоб для війська не відправлялося окремого водосвяття. Супроти цього Ваша Всч. може в порозумінні з о. Стеткевичем постараються у військової влади, **щоб вояки греко-католицького обряду були цілковито звільнені від якихнебудь військових обовязків уже в навечеріє Йордану і в сам день празника, щоб могли брати участь у нашому торжественному водосвятті. Ваша Всечесність повідомить і ОО. Парохів про успіх своїх старань, щоб Всечесне Духовенство могло — йдучи назустріч бажанням військової влади воякам греко-катол. обряду — улекшити якнайбільшу участь у наших торжествах, себто уможливити всім, що того бажалиб, св. Сповідь і св. Причастя, і в навечеріє і в сам день Празника.**“

У найближчій розмові о. Д. Садовського з о. Матейкевичем той останній прочитав собі того листа, зробив собі польський переклад оригіналу й о. Садовський його завірив, так, що польська сторона не може мати ніяких сумнівів щодо інтенцій найвищих наших церковних кол. Якже у світлі цього документу виглядає закид, що Митрополит „заборонив польському війську і польським воякам гр.-кат. віроісповідання брати участь“ у Йорданському святі?! Так само виглядає закид, що це „Митрополит Шептицький зломив традицію, яка існує від непамятних часів“. Польський слухач тієї промови міг би думати, що в усіх попередніх роках була на Йордані військова парада, тільки цього року Митрополит її заборонив: у цьому й полягає демагоґія такого фальшивого представлювання справи. Правдою є, що перед війною така парада була, так само, як перед війною австрійський намісник, поляк, бував на всіх українських великих національних святах і стоячки слухав українського національного гимну. Багацько дечого було перед війною такого, чого тепер нема, і атмосфера була інакша та підходяща до спільних прилюдних виступів. Але не українці зломили передвоєнну традицію, лиш поляки, які на власну руку завели окреме військове водосвяття під фіґурою Божої Матері на Марійській площі. І післявоєнний характер водосвяття змінився. Колиж тепер раптом військова влада забажала надати загальному Йорданському святові характер військового свята, то не тільки добрим правом духовної влади, але і її обовязком, було призадуматися над тим, чи така зміна, непопереджена ніякими актами, які змінилиб на краще взаємну атмосферу, причиниться до звеличання самого свята та до направи відносин між двома народами, чи ні. І коли духовні чинники стали на становищі, що в дотеперішній практиці свята не слід вводити зміни, то це рішення було вільно подиктоване такими мотивами, яких п. Войцеховський, що хотів би силою домити застрілі, зрозуміти не всилі.

І тих арґументів не думаємо п. Войцеховському подавати до відома ані його переконувати. З хвилиною, коли хтось починає виступати не як політик, зобовязаний до деяких пристойних форм, але як аґітатор, з тою хвилиною кінчається дискусія. Призвання пп. Войцеховських для греко-кат. Церкви та її найвищого Достойника зовсім зайве, непотрібне. І коли образа пп. Войцеховських відбивається від них, як зерно піску від гранітної скали, то така образа тільки сильніше й цупкіше вподжує вірних греко-католицької Церкви та взагалі ввесь український нарід — без огляду на його віроісповідні ріжниці — біля того Владики, який стоїть на сторожі інтересів своєї пастви, так, як Він їх розуміє і Його паства, і не ті, що для греко-католицької Церкви, її духовників та її вірних мають тільки слова злоби й ненависти.

Навіть поборюючи німців —

стріляють в українців.

З УКРАЇНОЖЕРНИХ МЕТОД ПОЛЬСЬКОГО ЗАХІДНЬОГО СОЮЗУ.

Варшава, 1. лютого 1938.

Протиукраїнська кампанія деяких засліплених короткозорим шовінізмом кругів польського громадянства дійшла вже до того, що навіть там, де говорять про справи далекі від т. зв. „української загорзи“ раптом виринає „жултоблекітне небезпеченьство“, підіймаючи дубом волосся на головах підозріло крикливих „патріотів“.

Не дивуємося вже цілком таким манкаментам, як той приклад з відомим поморським щоденником „Дзєннік Бидґоскі“, який свого часу хотів вішати письменника Серошевського за пропозицію замкнути католицького краківського епископа в Березі, а недавно у брехливій статті кричав, щоб „військо і держава покарали католицького митрополита Шептицького за... „нечувану провокацію“, тобто відому справу Йордану. Це — так би мовити — продукти вулиці для вулиці. Але вже трапляються на польському протиукраїнському ринку щораз частіше нові методи, наче модерні ґазові стрільна, сильно комбіновані та призначені на більше скомпліковане ділання. Ми вже звертали увагу нераз на перфідне сполучування „української зарази“ з німецькими справами, що буцімто цілковито не ріжняться між собою та прямують до одної цілі.

Саме вчора скінчив у Варшаві свої наради пятий зїзд делеґатів Польського Західного Союзу, організації із завданням поборювати все, що німецьке. Головними працями того зїзду кермувала **політично-програмова комісія**, що м. ін. багато місця присвятила видуманій і тенденційній справі **„українсько-німецької небезпеки“**. Сам зїзд попередила відповідна пресова кампанія, підчас якої появився м. ін. оцей такий комунікат:

„Проблема німеччини на польських землях обмежувалася донедавна до західних воєвідств. Тепер виступає ця проблема навіть і на півдні і сході. У львівському воєвідстві пастор Цеклер виховує найзавзятіших пасторів-ґерманізаторів та навертає на **еванґелизм українців**. На Волині німці щораз частіше домагаються своєї школи“.

З того комунікату, як і з кількох попередніх, видно, що керманичі протинімецької акції, непопулярної після відомого становища міністра Бека, скріпленого деклараціями з 5 листопада м. р. — „беруться на спосіб“ і фабрикують німецько-українські коктейлі, щоб тільки мати ґрунт для своєї акції.

При цій нагоді нотуємо, що пастор Цеклер видав свою рішучу заяву проти імпутованих йому закидів — а „хитрий“ Польський Західний Союз встиг уже зорґанізувати свої відділи у Кремянці й Дубні. Проти кого буде звернена діяльність тих філій грошевитого союзу — не важко догадатись. На тлі свіжих подій у Кремянеччині ці факти мають свою особливу вимову.

Гром.

У справі відкликів на останні рішення шкільних інспекторів.

...ат Шкільного Референту Української Парляментарної Репрезентації у справі відкликів на останні рішення шкільних інспекторів, якими вони відкидають шкільні декларації за українською мовою навчання, бо минуло більше як 7 літ, радить вносити відклики до Кураторії Львівської Шкільної Округи. А проте в деяких інспекторських рішеннях зазначено, що відклики треба вносити до Міністерства Освіти через дотичні шкільні інспекторати. В таких випадках треба відклики вносити через дотичний шкільний інспекторат до Міністерства Освіти. Текст рекурсу поданий у комунікаті. Очевидно, до Міністерства треба згідно з мовним законом з 31. липня 1924. р. писати рекурс по польськи. Взагалі рекурси вносити згідно з рекурсовою клявзулею рішення.

Шкільний Реферат
Української Парляментарної Репрезентації.

Причини упадку „Защити Землі" і його винуватці.

Від Редакції: Містимо під цим наголовком більшу статтю, написану на основі інформацій та матеріялів цілком достовірних кругів, як дальший причинок до широко відомої вже господарки в москвофільських установах.

I.

Безперечно, що упадок „З. З.", того „найбільшого" (sic!) москвофільского „банку" в Галичині, це **смертельний удар для галицького москвофільства.** Одначе упадок „З. З." не повинен був так дуже здивувати москвофільських гробарів. Упадок той можна було передбачити вже при основанню „Защити Землі" в 1896 р., а потім при повоєнній відновленню її діяльности в 1924 р. В одній і другій випадку москвофільські проводирі **оглядались лиш за чужою** ...ною, а самі для своєї ідеї **позашивали** ...о **свої кишені.** Так нпр. з перших книг ...ових „Защити Землі" навіть тепер можна ...атися, що **вже перші основники „З. З." не** ... **вплачених повних уділів.** З книг „З. З." ... довідатися, що **навіть члени управи, а** ... **Надзірної Ради, Контрольної Комісії і Дирекції, не мали повних, статутом назначених** ...лів.

З тих самих книг ще й нині можна довідатися, що загал членів „З. З." становили люди, які позичали в „З. З." гроші; це були **переважно селяни,** котрі були — так сказати — примусовими членами і котрі також **не мали повнотою вплачених уділів.** З львівських москвофільських „матадорів"-вожаків мало хто був (навіть неповноправним) членом „З. З." Вони заслонювались тим, що, мовляв, „без мене одного руській банк буде". Матадори з провінції заслонювалися своєю „дѣятельностью на місці їх осідку, бо мовляв, для них нема інтересу бути членом і у „себе" і в „З. З."

Назагал же: з москвофільської інтелігенції може один на сто був ідейний та відгукувався на народні заклики. Зате вся маса, здеморалізована апостолами „єдіной-неділімой", очікуючи помочі „старшого брата" (москаля) — нічого не робила. Чекала готового!

Тож і не дивниця, що всі довоєнні москвофільські установи (общества), в тім числі і „З. З.", були лиш рямцями, в котрі **„хтось"** мав вложити образок, **„хтось"** мав дати гроші. Не входять тут у рахубу такі установи, як Нар. Дім і Ставропігія, засновані й уфундовані в кожнім разі не однодумцями тих, котрі в Ставропігії тепер „сидять" та тих, котрі сиділи до війни і тепер намагаються дальше „сидіти" в Народнім Домі.

II.

„Защита Землі" до війни оперувала **чужими капіталами,** дешевими кредитами і вкладками ощадности. В тих останніх мали бути якісь диспозиційні (секретні) фонди, котрі йшли, здається, в десятки тисяч, а від котрих „З. З." не платила ніяких процентів. Ті всі чужі капітали вийшли „З. З. перед війною на здоровля, „З. З." на них добре заробляла і це було причиною, що тодішня управа „З. З." просто не дбала за уділовий капітал. Тодішня управа не натискала на вплату уділів в установленій висоті ще й тому, бо боялася, щоб повноправні члени на Загальних Зборах не зробили якої несподіванки управі, котра складалася з львовян, а для „декорації" входив до управи один або найбільше двох людей з недалекої провінції. Бо — як мовляв один з членів тодішньої дирекції: „На що нам має хтось розсувати носом на загальних зборах?"

То було, так сказати, довоєнне життя „Защити Земли".

З війни „З. З." вийшла, як і більше подібних установ, з нулею. В 1924 р. „З. З." з тою нулею зачинає нове життя, котре веде — **знову при помочі чужих капіталів,** але заразом дорогих кредитів. І повторяється довоєнна історія: „патріоти" тішаться, що „З. З." „росте" (на чужих дріжджах — прим. складача), в члени вступати не хотять, а дирекції безнастанно „поручають" старатись за дальші кредити. Дійшло до того, що „З. З." завдяки знайомству своїх директорів „набрала" стільки кредитів, що в дійсности **стала агентурою чужих капіталів** (кредитів) та працювала за марний охлап у формі ріжниці 1—3% на відсотках, за що несла ще й поруку для того чужого капіталу.

І булаб „З. З." не знати як довго так калікувала, колиб не „Польський Банк Промисловий", котрий заломився в 1931 р., а „З. З." сиділа в нім з більше як 100.000 зол. кредиту. „П. Б. Пром." потягнув відразу за собою „З. З." Та тут вийшла наверх вся ментальність москвофільських провідників, зокрема керманичів „Защити Землі"..

(Покінчення буде).

—o—

ЕДМОН АБУ. 7

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

Оповідання.

— Бодай я матиму чисту совість. Коли ти ...десять років прийдеш до мене з докорами: „Тату, чому ви видали мене за артиста", я по...жу тобі папір і скажу: „Не я, а ти сама цього ...тіла".

— Можеш бути певний, що я не буду нарі...ти. Що вам злого зробили всі ті артисти, що ...и їх оцінюєте так погано?

— Можеш говорити собі що хочеш, але ...они творять окрему касту поза суспільністю. Я розумію працю фабрикантів, купців, вояків, ...ядовців... але артист — що він властиво робить для громади? Недурно римляни вважали ...х шкідливою наростю на державному організмі.

— Боже! кілько поганих слів. Чи ви знаєте, ...о такий бідний Анрі робить коли сидить у ...оїй робітні і малює?

— Фабрикує образи.

— Отже бачите: фабрикує. Маляр це фа...брикант образів, такий самий, як той ваш ка...пелюшник, що фабрикує шапки та капелюхи.

— О, це велика ріжниця!

— Певне, що велика, але коли він скінчить образ то чи затримує його у своїй робітні?

— Ні, продає його.

— Отже бачите, продає, зовсім таксамо як ...

— Це гра слів!

— Ні, тільки льогіка. Коли він випродукує ...по ...творів, то що скажуть у світі про його ...? Скажуть: „Париж може бути гордий, ...що тут уродився славний Анрі Турнер". А чи це не є свого роду почесним відзначенням? Він дістане ордери, почесні дипльоми...

— Го, го! Куди ти забігаєш...

— Ні, зовсім ні! Коли хочете йому протиставити працю урядовців, то я можу сказати, що він належить до найвищого типу державних урядовців.

Ґаяр боронився перед арґументами доньки:

— Гарний мені урядовець такий артист!

— Тату! що таке направді урядовець. Такий, що служить державі і дістає за це гроші. Чим більше кому платять, тим він вищий урядовець. Коли Анрі дістає замовлення з міністерства і цілий рік працює для нього, то чи він не є на державній службі? А коли при кінці року він дістане за свою працю сорок тисяч франків, то чи він не є вдесятеро більше урядовцем, ніж ви, що дістаєте всього чотири тисячі...?

— Моя дитино, це доказує...

— Це доказує, що коли хочете мене видати за урядовця, купця або промисловця то маєте саме Турнера, який є ними всіма в одній особі.

— Чи я, моя дорога, хочу тебе видавати заміж? Я тепер журюся своїми парцелями. Справа будови робітничих домів знов актуальна. Один з моїх шефів згадував мені про це. Мені можуть виплатити готівкою міліон і залишити ще двацять метрів на власний дім. Що ти думаєш?

— Продати!

— Але за десять років ціни ще зростуть.

— А за сто, тату, може ще більше. Правда, що вам тоді з цього нічого не прийде.

— Вже голова мене болить від цього. Я йду спати.

— Що-ж ти рішив?

— Ніч приносить добру раду.

Ґаяр спав як звичайно глибоким сном, що нагадував далекі відгуки громів або гуркіт диліжансу на мості. Ніщо не вбило в ньому за ціле життя: сну та апетиту. Він устав уранці таксамо нерішений як був учора. Узяв зі собою булку та каву і пішов до бюра. Кільканацять хвилин пізніше хтось розпучливо гримав у двері. Розалія закричала: „Певне якесь нещастя з татом!"

Дзвонив Шанґрі застібнутий по вуха, з важливою міною. Жінки нашвидку позбирали зі стола і перемінили їдальню у вітальню.

— Мої пані! прошу вибачити, що приходжу в такій невідповідній порі. Я мушу виконати обовязок чесної людини. Як вам відомо, я перший привів сюди пана Анрі Турнера у справі купна парцель. Тепер уважаю за свій обовязок відвернути наслідки мого нерозсудливого кроку.

— Скоріше! що сталося? — скрикнула Розалія.

— Ви пані самі можете бути свідком, що я завсіди хвалив пана Турнера.

— Так, отже я вас слухаю.

— Я сказав вам, як і вашому татові, що пан Турнер мистець з талантом і з добрим серцем. Це я сказав, як його друг і щодо цього мій погляд не змінився. Ви можете мені поставити ріжні питання і я відповім вам те саме. Але чому я не знав завчасу, що ваш тато має інші пляни і що хоче вас видати заміж за нього! Я, очевидячки, не був би кричав: „Не робіть цього, будете жаліти, він негідний вас", ні, я — людина чесна і він мій приятель, але таки я був би делікатно сказав вам: „Є одна маленька перепона.. це справа жіноча. Є такі жінки що невідомо, чи варт з ними починати боротьбу. Коли ви певні того, що ви сильніші від них, виходіть за нього заміж".

Шанґрі придивлявся, яке враження зроблять його слова. З очей Розалії бухнули сльози, наче

Ще про візитацію архиєпископа Олексія у прикордонній смузі.

Кремянець, 2. II. 1938.

Наші читачі недавно читали в „Ділі" комунікат варшавської Православної Митрополії про подорож волинського архиепископа Олексія до прикордонної смуги в кремянецькому повіті у звязку з голосними подіями в Гриньках. Тепер подаємо опис тої подорожі. (Містимо це як доповнення до вчорашнього допису в цій справі нашого варшавського кореспондента — Ред.).

В днях 25.—29. січня владика Олексій відвідав села Юзьківці, Грибову, Гриньки, Ковачки, Осники, Оришківці, Молотьків, Шушківці, Янківці і містечка Ланівці й Білозірку, кремянецького повіту, де йде до цієї пори інтенсивна акція навернення православних на римо-католицтво. Православного архипастиря скрізь нарід зустрічав хлібом-сіллю при спеціяльно побудованих брамах. З м. Білозірки виїхала назустріч кінна юнацька бандерія; по інших селах поліція (чи пак КОП) заборонила молоді вітати свого владику на конях. Численна юрба народу всюди виходила йому назустріч і вітала голосними окликами: „Слава нашому владиці!"

Перед приїздом архиєрея пущено між людей чутку, що влада заборонює зустрічати православного єпископа; одначе це не помогло, бо люди масово збиралися, щоб привітати владику Олексія. В Гриньках підчас Служби Божої церква була переповнена народом, що стоячи на колінах, не міг здержатися від сліз, особливо підчас проповіди архиеп. Олексія, котрий накликав вірних триматися твердо своєї прадідної віри; воля віри в Польщі загарантована усім конституцією, тому в ділах віри не може бути ніякого примусу. Не треба нікому вірити, якби хто казав інакше. Владика вияснив теж, що польській державі непотрібно, щоб люди змінили віру, бо добрим громадянином скоріше буде той, що не зраджує віри своїх батьків. Нашим спільним ворогом є безбожництво, з котрим і треба боротись усім християнам, а не поміж собою. Проповідь ця зробила велике враження, а коли владика запитав: „Може є тут хто з новонавернених", то у відповідь з плачем відповідали: „Є нас тут багато! Стрінула нас лиха доля!"...

Населення скрізь дякувало єпископові зі сльозами на очах, що згадав про нього у важкому часі його життя та прибув до нього зі словами потіхи й моральної підтримки.

НА ПЛЕБІСЦИТОВОМУ ФРОНТІ.

Як виглядав шкільний плебісцит

У ЧОРТКІВСЬКОМУ ПОВІТІ.

У чортківському повіті в кожному майже селі українці становлять більшість. І коли навіть у двох селах не мають тої більшости, то і в тих селах є понад 25% українців, так що в кожному селі українське населення має право домагатися української мови навчання у вселюдних школах. Селяни вповні розуміють вагу навчання їх дітей у рідній мові, тому в жовтні 1937 р. розпочали акцію шкільного плебісциту. Акція була утруднена, бо війти не хотіли леґалізувати підписів батьків на шкільних деклараціях, а така леґалізація у нотарів через високі оплати неможлива.

Населення хотіло в законній дорозі домагатися своїх прав, тому вислало до повітового староства делеґатів у справі леґалізації підписів на шкільних деклараціях війтами в кожному селі. Повітовий староста заявив делеґатам інтересованих, а саме д-рові Рослякові та д-рові Хичієві, що в році 1937 можуть згідно з приписами закону переводити шкільний плебісцит такі села: Базар, Калинівщина і Скородинці, бо на основі урядового звідомлення шкільного інспекторату тепер кінчиться в тих селах 7 літ від останнього правосильного рішення в справі плебісциту. Опираючись на тих інформаціях урядових осіб, селянство перевело в тих селах шкільний плебісцит.

У січні ц. р. відкинув шкільний інспекторат у Чорткові шкільні декларації у всіх селах, рішеннями з 20. січня 1938 до Нр. 4.957, 4.958 і 4.973. В своїм рішенні шкільний інспекторат покликається на зарядження львівського куратора з дня 29. II. 1937 до Нр. І. 28.454/37 та мотивує своє рішення шаблоново тим, що шкільний плебісцит за зміною мови навчання в році шкільнім 1938/39 в році 1937 недопускальний тому, бо вже плине друга семилітка від останнього правосильного рішення, яке запало в Скородинцях рішенням Міністерства Освіти з 28/4. 1930 до Нр. II. 8.478/30, для Базару рішенням Кураторії з 8/5. 1931 Нр. І. 11.474/31 і для Калинівщини рішенням Кураторії з 8/5. 1931 Нр. 11.478/31.

Хоч шкільний інспекторат у Чорткові мотивує своє рішення шаблоново тим, що вже зачався другий семилітній період, одначе вже з побіжного відчитання тих рішень виходить, що в трьох повищих випадках маємо для Базару й Калинівщини останнє рішення з 1931 р., отже сім літ кінчиться щойно у травні 1938 р., зате для Скородинець останнє правосильне рішення запало в 1930 р., отже сім літ скінчилося у травні 1937 року. І тут виходить цікава заковика. Для Скородинець цей семилітній період скінчився дня 28. квітня 1937, але вже дня 29. квітня 1937 зачався другий семилітній період і вже 29. квітня 1937 на основі становища [illegible] ного інспекторату в Чорткові (а [illegible] Львівської Шкільної Кураторії) не вільно [illegible] сити шкільних декларацій. Як відомо, [illegible] декларації можна вносити найдальше до [illegible] грудня. Для Базару й Калинівщини [illegible] ний законом речинець 7 літ минає [illegible] 1938 р., отже льогічно найдальше до [illegible] ня 1937 можнаб вносити шкільні [illegible] Та ті декларації шкільний інспекторат [illegible] бо ще не минуло передбачених законом [illegible] Перед кінцем 7 літ не можна вносити [illegible] рацій, бо ще не скінчилося 7 літ; по [illegible] не можна вносити декларацій, бо... [illegible] другий семилітній період. З цього [illegible] ся правний куріоз, а в практиці [illegible] ані одної хвилини для шкільного [illegible] бо в 12. год. вночі дня 8. травня 1937 [illegible] вимаганий законом семилітній період [illegible] самій порі вже зачався дальший [illegible] період. Так-то адміністраційна практика [illegible] цілковито можливість шкільного [illegible]

У всіх випадках внесено відклики [illegible] шкільного інспектора в Чорткові до [illegible] ства Освіти. Відпис тих відкликів [illegible] шкільному референтові УНР. [illegible] й цією дорогою просять [illegible] вияснити авторитативно цю справу. [illegible] передбачує ніяких 7 літ у справах [illegible] бісциту, а введення його в практику [illegible] адміністраційною владою, як [illegible] вищих прикладах з життя, [illegible] гаті цей плебісцит.

Д-р Н. [illegible]

з невидної сили. Але це тривало одну мить. Вона вже заволоділа собою.

— Дякуємо вам за добрі наміри. Ми знаємо все...

А щоб її слова зробили ще більше враження, вона додала:

— Пан Турнер оповів нам про всі свої знайомства і тому гадаю, що ви не можете нам сказати нічого нового. Зрештою він пірвав усе, правда?

— Я так гадаю, коли взагалі можна пірвати — —

— Дякую вам, пане Шангрі. І коли ви не маєте ще чогось іншого...

— Ні... Так... Ви зрозумійте, пані, що з одного боку мене примушував обовязок сказати правду, з другого мовчати.

— І ви мовчали тоді, коли повинні були говорити, а почали говорити тоді, коли повинні мовчати. Бувайте здорові!

Так вона посередникові показала двері.

Того самого дня пополудні, коли Ґаяр відкладав свої писальні причандали, добре збудована бльондинка, помаранчевого коліру, вбігла до бюра з криком:

— Пане! це страшний чоловік! Я кохала його, я ще люблю його, я для нього покинула свій край, свою родину і театр Ля Скаля, де я була абсолютною прімадонною. Він тепер хоче женитися і покидає мене з нашими малими нещасливими дітьми Енріко та Анрієтою. Я забороняю вам дати свою згоду на його подружжя з вашою донькою. Пане Ґаяр! ви виглядаєте на чесну людину. Дайте мені слово, що ви не видасьте свою доньку за нього! Ви бачите, що я тратчу голову, я непритомна, вибачте мені. Коли він ожениться, я вбю його жінку і його, потім згину сама, підпалю церкву, де він візьме шлюб! Дайте мені слово чести — —

(Покінчення буде).

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 18. Субота, 4. лютого (23. січня) 1888.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ „НАРОДНЬОЇ РАДИ".

В цьому числі продовження звіту з загальних зборів „Народньої Ради", а саме звіт з діяльности того політичного товариства за час від його заснування, тобто від 12 (24) жовтня 1885 р. до 31. грудня ст. ст. 1887 р. Цей звіт відчитав секретар провізоричного виділу „Народньої Ради" — д-р Кость Левицький.

„Народня Рада" заснувалась 24. жовтня 1885 р. Члени-основники проголосили статут і зібралися [illegible] жовтня як провізоричний виділ товариства та вибрали головою проф. д-ра Олександра Огоновського, заступником посла Юліяна Романчука, касієром Васи[illegible] ля Нагірного і секретарем д-ра Костя Левицького. По кількох днях розіслали до громадянства в цілому краю відозву разом зі статутом запрошуючи вступати в члени товариства.

І з місця почали політичну працю. Розіслали [illegible] містах і містечках Східної Галичини зразки петицій до сойму за основуванням народніх шкіл по містах з українською мовою навчання, а також петиції [illegible] сойму за зміною повіцького закона, щоб „обезпечено людей від шкід чинених дикими звірами". Вибороли, що на залізниці ввели як рівнорядну з німецькою та польською українську мову: від того часу [illegible] написи й оповістки на залізницях були у трьох [illegible] вах. Спричинили усунення управителя єдиної укр[illegible] їнської школи вправ у Львові Тита Будзиновського, бо були жалоби „проти його ділання вимірованого на розбиття цієї школи". Інтервеніювали у справі [illegible] конної поведінки політичної влади, що забороняла [illegible] сновувати українські товариства, особливо читальні або вже засновані розвязувала, не давала дозволу на збори і т. д. Робили заходи, щоб священники діставали залізничу знижку, як це мали державні урядовці. Через український парлямєнтарний клюб заходили, щоб уряд перебрав вдовичо-сирітські фонди, а в заміну взяв вдови й сироти по священниках на державний етат. Домагалися основання української гімназії в Перемишлі та українських учительських семинарій у Східній Галичині і вже у серпні 1887 р. добилися паралельних українських клас у перемиській гімназії з початком шкільного року 1888-9.

ТРОХИ ФІЛЬОЛЬОҐІЇ.

У малому фейлєтоні К. Н. Устіяновича п. н. „[illegible] неділю":

„Я чув від одного великого політика, що то затьміне місяця... Почекайте! „Затьміне" назва не [illegible] гожа, щось трохи з-польська, і хіба-б я був не [illegible] син, щоб не спробувати знайти якусь кращу. [illegible] нас фільольоґують та волапікують по руськи, [illegible] й мені показати, що я не гірший від господина [illegible] ступня, що вивів „Ковшевича" від скандинавця „[illegible] севі", „грім" від німецького „Ґрімм-а", а польського „Бобчинського" від скандинавського „Апубґара". [illegible] так, як нам конче треба раз установити, що [illegible] їсти: чи „бульбу" чи „бараболю", — так само треба нам знати, як Мондесфінстерніс назвати. Ге[illegible] ля кидає тінь на місяць, значить, що місяць у [illegible] ни, а затінь слово дуже гарне і означає у нас у [illegible] рах затінене місце. Ось і знайшов! Можнаб так добре слово утворити від дієслова „тьмити". [illegible] говоримо: тьма, пітьма, чому не маємо говорити „затьма"? Але, як там собі хочете. Я не присягну на євангеліє, котре з тих слів найкраще.

Хто забуває про свій обовязок [illegible] лятки „Просвіти", той забуває про [illegible] долю Нації.

Економічний огляд.

ХТО ЦЕ СФІНАНСУЄ?

ЩЕ ДО СПРАВИ СУСПІЛЬНОГО ПЕРЕВЕРСТВУВАННЯ НАШОЇ НАЦІЇ.

Коли селянський син творить собі варстат праці у місті і тимсамим зменшує крізу безземелля в перелюдненому селі, мусимо це повитати як дуже позитивне явище. Але під умовиною, що ця людина має необхідне знання, або капітал, щоби справді здобути варстат праці та джерело певного заробітку. Некваліфікований ... пролетар сильно наражений на ліві ... та на денаціоналізацію, тому урбанізація безземельного сільського пролетаріяту перестане бути небезпечна щойно тоді, коли матимемо по містах досить рідних підприємств, ... йому працю, або хоч би організації, ... ним заопікувались би. Покищо радо можемо ... в місті лише такого сина села, який ... змогу основувати порядний ремісничий варстат чи добре вивінувану крамницю.

На жаль, село не видає досить великої скількости людей, які йшлиб шукати прожитку в місті з потрібним капіталом. Наш селянин ... до землі тому, коли він має трохи ... поля або грошей, щоб те поле купити, ... здебільша залишиться на ріллі.

Виїмком є лише безробітня сільська інтелігенція. Ця численна тепер ... вложена з молодих людей, що покінчили кілька гімназійних кляс або й кілька семестрів високої школи, але не мали матеріяльної змоги завершити своєї освіти дипльомом, ... не можуть знову зростися зі сільським життям, ... від якого відірвали їх шкільні роки. Вернутися до стану безземельного чи малоземельного хлібороба сільському інтелігентові важко, інших варстатів праці на селі (кооператива, приватна ...) мало. Зате при своїй загальній освіті ... може він стати добрим міським кра... партієним, бо освіченим і свідомим ... нашого міщанства. Та цей елемент, який ... на селі, хоч був би такий потрібний ... також здебільша не має засобів, щоб ... собі варстат праці. Якщо сільський ... не є сином малоземельного селянина, ... не може рахувати на більший пай при поділі ... майна, бо його частину вже ... на освіту. Значить: селянський син, який ... здобути варстат праці в місті — все одно ... він освіту чи ні — здебільша не диспонує ... засобами, щоб цей варстат ... Коли візьмемо під увагу, що ... скромну, але життєздатну крамницю ... треба до 3.000 золотих капіталу, за... що не матиме його навіть людина, ... дістала 1—2 морги поля, хіба, ... власний капітал доповнить вона ... кредитом.

Та банковий кредит у нас дорогий — треба ... платити 9½ прц. річно. Не диво, що ... просто зїдають молоде підприємство ... на банковому кредиті. Більша частина ... йде на сплату відсотків, крамар працює ... і небагато йому лишається на про... У таких умовинах молоде підприємство ... не стане на ноги. Йому необхідно дешевого кредиту. Та відкіляж його взяти? Банк мусить ... оплатити персонал, домівку, податки, за... він мусить рахуватися з тим, що ... хоч би й невелика, частина його довжни... зверне позичених грошей, тому йому необхідна резерва, з якої він міг би покрити евентуальні втрати, не нарушуючи основного капіталу. Все те дає коло 5 прц., які банк мусить стягнути, як відсотки з позичених грошей. Але і за самі позичені гроші мусить банк заплатити чи то їхньому власникові-вкладчикові чи то співвласникові банку — удільцеві. Дивіденда від уділів хитається, але за вложений чужий капітал мусить банк заплатити 4½ прц. В таких умовинах банк не може дати кредиту дешевше як на 9½ прц.

Колиж стрічаємо дешевший або й зовсім безплатний кредит, то походить він від публичних чи правних осіб, які зрікаються доходу, а то й самого капіталу. Є це: держава, самоуправні органи, а то й приватні установи та особи. Слід підкреслити, що роля цих останніх — приватних осіб — меценатів дуже поважна. Навіть польська суспільність, яка в великій мірі користується субвенціями і дешевими кредитами з публичного гроша, не нехтує приватною підтримкою. Поляки — подібно як і жиди — зорганізували густу мережу т. зв. кас безпроцентового кредиту, що приймають від громадянства гроші, як безворотні дари або як безпроцентові позички, а зі зібраних цим способом фондів дають безвідсоткові позички тим, що їх потребують.

Тому, що цій справі були свого часу присвячені окремі статті на сторінках нашого часопису, зокрема в „Ек. Огляді", ми не будемо спинятися над характеристикою організації та діяльности кас безвідсоткового кредиту. Ствердимо лише, що у недержавній та бідній нації, яка не може з одного боку рахувати на поміч держави ні самоуправи, з другого боку — на багатих меценатів, каси безвідсоткового кредиту булиб єдиним можливим засобом для підсилення початкових слабеньких торговельних, промислових та ремісничих підприємств, які всюди користають з помочі й опіки.

Беручи під увагу загальну пауперизацію нашого громадянства, можемо рахувати на успіх при організації кас безвідсоткового кредиту лише тоді, коли згадані каси будуть приймати і невеликі жертви, зате коли зуміють зібрати їх серед широких кол громадянства. Коли додамо, що виданий на касу безвідсоткового кредиту гріш не пропадає, що власник може відібрати його по двох чи більше роках, мусимо висловити надію, що небагато наших громадян відмовиться від підтримки тої акції. Зробити вклад у касу безвідсоткового кредиту — значить стільки, що зложити якусь квоту в банку і зрезиґнувати з доходу з неї на той час. Коли нпр. складаєте 100 золотих на касу безвідсоткового кредиту на 2 роки, ви тратите лише 9 золотих відсотків (при відсотковій стопі 4 і пів проц.); поділіть цю квоту на 24 місяці, а ствердите, що ви жертвуєте на цю ціль місячно... 38 сотиків. По двох роках лістаєте своїх 100 золотих цілих і ненарушених — хоча, колиб були їх за той час тримали дома або на звичайній вкладковій книжечці, нераз малиб були нагоду їх протратити. Зложити якусь квоту на касу безвідсоткового кредиту — це значить стати добродієм дуже легким коштом.

(гал.).

Неясні дороги.

ПЛЯНОВА ГОСПОДАРКА І „КОРПОРАЦІЙНІ" ПОМИСЛИ.

... чи Польща має провадити в господарській політиці тенденції лібералістичні, чи не... — ... індивідуальну підприємчивість ввязати і ... під один пляновий і контрольний стрижень, ... в різнородній вибуялости етатизму, — це ... весь час актуальне. Контрес Умових Працівників у Варшаві (16. і 17. січня) — визнав — як це ми ... в „Ек. Огляді" — єдиною доцільною формою ... господарського устрою плянову господарку, оперту ... на засаді справедливого поділу дібр.

... становище умових працівників викликало велике ... у пресі. Щоправда не дуже ясно оформлене ... бажаної плянової господарки ... нову парадоксальну ситуацію. Згадаємо ... що львівський жидівський часопис „Прапор ..." також із вдоволенням підкреслив домагання ... в Польщі „плянову господарку"... „Газета ..." старається розшифрувати з ухвал конгресу ... „плянової господарки" вимагає про „господарську демократію" (професійні союзи і кооперація, на яких плянова господарка малаб опертись) і слушно зазначує, що плянова господарка мусить опиратися на державно-суспільній контролі, вся вона мусить підпорядковуватись державному центрові (Г. П. ч. 18, стаття „Світла і тіни"). При чомуж тоді демократія, ба навіть гасла про клясову солідарність умових працівників з широкими масами працюючих у містах і селах, які то гасла видвигнув конгрес у своїх ухвалах?

Яскраву характеристику „плянової господарки" дав у „Кур'єрі Варшавському" (з 30. січня п. р.) проф. Рибарський:

„Крайнім здійсненням плянової господарки є комунізм. Плянова господарка, яка все госп. життя піддає одній владі, не може бути демократична. Вимагає вона сильної, централізованої влади; вимагає безоглядного підпорядкування їй усіх продукційних осередків. Природною системою володіння при „пляновій господарці" є така чи інша диктатура. В системі плянової господарки не можна допустити на те, щоб істнували самостійні господарські одиниці, хочби їх вели робітники. В цій системі треба ліквідувати менші господарства, бо вони псують виконання одноцілого пляну. Треба творити якнайбільші промислові велетні, в яких господарська демократія не має ніяких вигладів, де машина панує над людиною. Московський експеримент доказує не тільки банкротство госп. демократії в Росії, але й основну суперечність, яка є поміж колективізмом і засадами рівности та вільности"...

Дивним видається, що серед присутніх на конгресі не було нікого хто виконав би суперечність між пляновою господаркою, рівнозначною сьогодні з госп. тоталізмом і господарською демократією.

Та це тільки один із проявів цієї плутанини, що тепер слідна в Польщі, де йдуть розшуки за новими формами господарського життя. Дотеперішні помисли запозичені за кордоном, як слушно це зазначила недавно „Ілюстр. Газета Гандльова" в статті „Врешті раз без фігових листків" (ч. 17 з 22. січня). Слушно теж зазначує ця газета, що „держ. життя в Польщі мусить іти якийсь час в рамцях устабілізованої системи. Громадянство мусить знати на чому має будувати свою власну життєву програму, свій плян ділання: чи в системі приватної господарки, чи в системі більше або менше плянованій і „ґляйхшальтованій" всевторами і новинкарями"?

Подібні питання чути й з інших сторін, м'ж іншим і в соймі (пос. Войцеховський). Та тоді коли в останніх своїх промовах як віцепрем'єр Квятковський так і міністр промислу і торговлі п. А. Роман відмежувались від етатизму, інтервенціонізму і ріжних промислових реґляментацій, виринають зовсім поважні проєкти про примусові організації промислу, бо навіть і інших галузей господарства. Ці „корпорації" мабуть за італійськими зразками, підлягалиб повністю державним органам, без огляду на їх нібито самоврядний характер.

Дійсно годі покищо сказати, куди йде Польща у формуванні свого господарства і де вона врешті опиниться, коли теперішні розшуки повінчаються.

Н-вич.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ І ПОЛЬСЬКІ „ЗЕМЯНЕ"

Загально відомо, що наш промисл, ремесло і торговля майже виключені від достав для державних чи комунальних установ. Проте час до часу чути алярми про нібито якісь привілеї українців у цій ділянці, одні з тих алярмів, у яких годі дошукатись здорового глузду. Найновіше число „Торговлі і Промислу" (з 1. п. м.) містить довірочний обіжник-комунікат східно-галицького „Зв'язку Земян" на тему достав сільсько-господарських продуктів для війська. В обіжнику є широко, навіть цифрово представлені „привілеї" українців при цих доставах, при чому під адресою польських „земян" містить обіжник багато докорів за занедбання відтинка торговлі обіжжям. Приймаючись достав для війська „земяне" між іншим — мовляв — „ослабилиб українську торговлю".

СВІТОВА ХРОНІКА.

ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ РАПОРТУ ВАН ЗЕЛЯНДА

Відгадуваний ще донедавна з більшою чи меншою достовірністю зміст рапорту Ван Зелянда, став уже загально відомий. В Англії принято рапорт холодно хоч увічливо. Признають, що симптоми теперішньої господарської недуги світу заковані вірно. Проте способи лікування, що їх подає Ван Зелянд нереальні. Заспокоєння політичної міжнародньої ситуації, від того залежна ситуація господарська, може бути тепер тільки побожним бажанням. Пропонованій Ван Зеляндом конференції 5 великодержав заздалегідь ворожать невдачу, з уваги на те, що передбачують далекойдучі вимоги німців і італійців.

—o—

З нашої кооперації.

КООПЕРАЦІЯ „РІДНІЙ ШКОЛІ".

Із звідомлення „Рідної Школи" за 1936-7 рік довідуємося, що Українська Кооперація зложила в 1937 р. на потреби „Рідної Школи" 76.531.71 зол.

ДРУГА УКРАЇНСЬКА „КООПЕРАТИВА ЗДОРОВЛЯ" ПОЧАЛА СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

З днем 1. лютого п. р. почала свою діяльність друга українська „Кооператива Здоровля", а саме в Богдарові пов. Станиславів. Лікарем кооперативи став д-р Мирослав Попович. Як відомо перша „Кооператива Здоровля" працює вже другий рік у Ременові пов. Львів.

ПРОЩАЛЬНА ВЕЧІРКА КУРСУ КООПЕРАТИВНИХ ІНСТРУКТОРІВ ПРИ Р. С. У. К.

Дня 30. січня п. р. відбулась у малиновій салі Дому Української Кооперації прощальна вечірка, яку уладили учасники курсу кооперативних інструкторів при РСУК спільно з учасниками курсу господарських інструкторів „Сільського Господаря". Вечірка мала цікаву програму, виповнену силами самих курсантів Р. С. У. К. У вечірці взяли участь представники усіх кооперативних централь і багато гостей.

В. Л.

Сторінка без політики.

На підставі харти Піпіна Малого.

Французький найвищий суд розглядав перед кількома днями справу, яка тягнеться ще від 1911 р. Анрі Дуасі, мельник в Девіені недалеко Валенсіену і голова синдикату мельників округи Нор зголосили тоді до уряду будови доріг і мостів претенсії на 1500.000 франків.

Млин Дуасі стояв на березі ріки Еско, де перевели роботи над прочищенням каналу та регуляцією ріки. У наслідок переведеної регуляції рівень води в ріці обнизився і млин перестав працювати. Власник млина мусів перевести інсталяцію електричних моторів, що його очевидно дорого коштувало.

Млин істнував від непамятних часів. Дуасі знав, що млин користувався в давнину якимись привілеями і почав порпатися в архівах бібліотек у Валенсіені, Ліль і в Камбре та відкрив, що 887 р. Карло Лисий окремою хартою, яка покликувалася на харту Піпіна Малого дав усім майбутнім власникам млина привілей, що млинові не вільно відбирати води.

Ще в 1262 р. виринув був спір з того приводу і епископ Камбре, який вів справу, признав права тодішного власника млина. Старий документ, в якому було подане рішення епископа, стало теж підставою жалоби Дуасі.

Справа Дуасі перейшла ріжні інстанції. Рада префектури округи Нор признала мельникові його права і присудила йому 500.000 франків. Одначе уряд будови мостів і доріг не принняв цього присуду і відкликався до найвищого суду.

По 27-літнім скитальстві по ріжних судах, ця справа вкінці закінчилася. Найвищий суд відкинув домагання Дуасі в цілости і уневажнив рішення Ради Префектури. Права признані мельникові ще Піпіном Малим і Карлом Лисим — не помогли.

Соня Геніє некоронована королева леду.

Мистець штучної їзди на совгах і славна голівудська фільмова зірка! Чи може собі якабудь жінка чогось більше бажати? Чи може вона осягнути ще більший життєвий успіх? Соня Геніє є тепер найпопулярнішою і найбільш любленою фільмовою зіркою у столиці американської фільми. До неї мріють і зітхають і їй завидують тисячі американських дівчат. Не лиш американських, але на згадку карієри Соні Геніє живіше бються дівочі серця в цілому світі.

Ця мала дочка далекої Норвеґії виглядає як небагато старшу сестричку малої Шерлі, є проте енерґійною дівчиною і знає чого вона хоче. Вона вміє осягнути те, до чого прямує.

Коли один із журналістів запитав її на передостанній Олімпіяді, як вона почувається по невдачі, відповіла Соня з усмішкою зовсім природним тоном:

— Не знаю, бо я ще ніколи не зазнала невдачі.

І в її словах не було зовсім ніяких ноток чванькуватости ні перебільшення. Життя Соні Геніє — це безперервна низка успіхів і тріюмфів Адже вона здобула кілька разів мистецтво світа у штучній та фіґуровій їзді на леді. Її совгарські пописи є справжнім чудом звинности.

Перед роком рішила вона додати до свого лаврового вінка ще один лист. Вона рішила стати фільмовою зіркою і свою постанову перевела в життя.

Та воно не було так, що буцімто вона піддалась намовам фільмових аґентів. Ні! Навпаки. Багатьом наївним дівчатам здається, що їм вистане вилізти на перший ліпший телеґрафічний стовп і просидіти там якийсь час і що Голівуд пришле негайно телеґраму. Ні, Голівуд не шукає так гаряче й пильно за талантами, як воно могло би здаватися. Навпаки, густо-часто таланти шукають за Голівудом. Хоч Соня Геніє стільки літ пнулася на щаблі своєї карієри, проте не дістала відразу пропозиції від аґентів Голівуду. Вона мусіла туди сама виїхати й намагатися, щоб її приняли до фільми.

Та зробила вона те з правдивим скандинавським запалом і рішучістю. Приїхала вона до столиці фільмового царства, винайняла прегарну білу палатку, люксусову, сніжно білу лімузину й почала робити заходи.

Її заходи не були безуспішні. Вже небавом Соня Геніє підписала умову з фірмою „20-Сентюрі Фокс" на прегарних умовинах. Вона зобовязалася виступити у двох фільмах річно і за те має вона дістати від 300 тисяч до пів міліона долярів, значить від півтора до двох міліонів золотих річно. Такої платні не дістає навіть багато найславніших фільмових зірок.

Соня хотіла заграти у фільмі, в якій могла би відразу блиснути своїм мистецьким талантом. Повелося воно їй знаменито у фільмі „Князь Ікс".

У Голівуді можна доволі часто стрінути Соню Геніє. Вона одягнена завжди на біло, в малий білий капелюшок, у якому блистить діямантова спинка у формі совгів. Ознака некоронованої королеви леду.

—o—

Спір за бороду пророка.

В Сараєві прийшло недавно до кривавої бійки між тамошніми мусулманами за... бороду пророка. У тамошнім мечеті переховували, буцімто правдиву бороду пророка Магомета. Цю бороду боснійські магометани вважали своїм найбільшим скарбом. Недавно у мечеті вибухла сварка, бо один із „вірних" почав сумніватися у правдивість тієї святої бороди. Дискусія стала незвичайно палка і коли всі устні арґументи виявилися мало переконливі, гарячіші дискутанти вжили гостріших. У рух пішли пястуки, палиці і ножі. В тій гарячій дискусії взяло участь більше як 20 вірних синів Магомета.

Незвичайно палку дискусію мусіла щойно заалярмована поліція перервати і погодити всіх тих, що сумнівалися в автентичність бороди пророка.

Живцем похований.

У Роґізниці недалеко Спліту в Дальматії трапилася недавно подія, що викликала величезне враження серед тамошніх мешканців. У тій місцевости мешкав селянин на прізвище Іван Ковач, який мав уже 50 літ і хорував на дихавицю. Лікарі заповідали йому швидку смерть. Одного дня хорий селянин не піднісся вже зі свого ліжка і не давав ніяких знаків життя. Третього дня після тієї позірної смерти родина уладила Ковачові похорон. Тамошнім звичаєм похоронили його в мурованій гробниці, значить без домовини.

Першої ночі після похорону переходили попри цвинтар мешканці того села та митні урядовці. Біля гробниці почули вони якийсь голос, що кликав мов ізза гробу. Селяни, які думали, що то дух небіжчика кличе їх до себе, кинулися чим дужче утікати.

Зате розсудніші та відважніші були митні урядовці, які підозрівали, що десь недалеко скрилися пачкарі, які таким чином хотять вистрашити митників. Як завжди недовірчиві, затрималися вони й почали надслухувати, чи таємничий голос знову не відізветься.

Та голос більше не відізвався. Минув тиждень і щойно по тому часі митні урядовці рішили повідомити поліцію про свої помічення. На те місце приїхала судово-лікарська комісія і вона теж негайно ствердила, що Ковача поховали живцем. Коли Ковач пробудився з летарґії, намагався відвалити камяну плиту гробниці, але нестало вже йому до того сил. Він помер „удруге" з виснаження і голоду.

Як щороку, так і в цьому році ходили з колядою чоловіки, жінки, хлопці і дівчата. Не розтрачуйте одержаних дарунків, але призначіть їх Рідній Школі й негайно туди перешліть! Цього вимагає національний обовязок!

НА ЩО КОЛИНЕБУДЬ ЖАЛУВАЛИСЯ СНОБИ

Один із париських тижневиків завів у себе рубрику: „що можна й не можна". Зокрема подають у цій рубриці вказівки для тих, що хотіли би бути завжди модні та вміли вибрати собі наймоднішу недугу.

У XVIII. ст. кожний поважний і статочний добродій вважав, що він мусить жалуватися на гостець (подагру). Літ 50—60 тому сухоти мали незвичайно поетичне значіння. Вхопитися раптом за груди і закашляти два-три рази, було тоді не так буденним, як радше дуже модним явищем.

Сьогодні всі недуги пішли до архіву. Та не думайте, що тепер у моді почуватися здоровим. Ні, недуги по давньому прикрашують людину. Затруїтися нпр. устрицями — цеж дуже тафно. Провести місяць-два у санаторії, де лікують від первової перевтоми на мовчанці і слухати молодих лікарів, що студіють Фрайда — це дуже модне.

Та вже найвищий щабель моди та елеганції „вернутися зі зимових спортів" із Шамоні чи С. Моріс з рукою у бандажах, або із завиненою головою. Кожний зустрічний зараз питає, що сталося? Тоді найкраще оповісти про розкоші зимових спортів, про чарівну мандрівку по засніжених горах, про перегони на лещетах і т. д. та при тім про бенкети, вечері, забави

От чого вимагає нинішня мода.

175.000 ПРИВІТІВ ДЛЯ РУЗВЕЛЬТА.

Популярність президента Рузвельта в Америці все збільшується. Найкращим доказом тієї популярности є скількість привітів, які Рузвельт дістав з нагоди річниці своїх уродин. Ця скількість дійшла до рекордових розмірів і перевищує 175.000.

До більшої частини письменних привітів долучені ще й невеличкі грошеві суми від 10 центів і вище. Ці гроші підуть на фонд боротьби з дитячим паралїжем. Головою цього фонду є саме Рузвельт.

— Як у свій час — заявив він — боролися ми успішно з віспою, так і тепер цілий світ повинен перемогти дитячий параліж.

У ріжних барах і ресторанах Вашінґтону і Ню Йорку уладили к. 25.000 балів і вечерків із танцями.

Сам Рузвельт перебув роковини своїх уродин у родиннім кружку. Напередодні роковин виголосив він промову в радіо до всіх мешканців Злучених Держав. Його жінка обїхала ресторани у Вашінґтоні, де відбувалися баль в честь Рузвельта. Мати президента відвідала баль у гостинниці „Асторія".

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко і виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ВЕСЕЛЕ.

НАЙКРАЩА ПРИКМЕТА.

Ціла родина наставлена ворожо до молодої. Для матері вона за елеґантна, для тітки вирахувана, для бабусі замало вміє ... нівку. Кузинка впевняє, що молода фарбує волосся, для другої тітки вона за тонка, для третьої за... груба. Молодий заявляє на те, що його наречена має одну прегарну прикмету.

— Яку? — кричить хор свояків.

— Вона не має зовсім свояків — відповідає спокійно молодий.

ДОТЕПНИЙ МУЖ.

Двох приятелів стрічається у ... ській крамниці. Один із них вибирає ... рожчий ґарнітур порцелянових тарілок і платить за нього солену ціну. На те другий ... сує счудований.

— Таку дорогу посудину купуєш?

Запитаний усміхається й каже:

— Ти того не розумієш, молодий ... Якби я купив дешевшу посудину, то ... її сам мити й витирати, а так моя ... пустить мене навіть до начиння.

Поклін Героям зпід Крут.

КОЛОМИЯ.

Поклін Тіням Героїв-Крутянців зложило коломийське громадянство в днях 28. і 29. січ ня. Першого дня вечором відправлено в церкві торжественну панахиду. Співав хор „Кол. Боя на"; палку (але — на жаль — однобічну) про повідь виголосив о. Тимощук. Церква не була повна, зате на сходах перед церквою товпилися люди, які не могли дістатися до середини.. Є це наслідок чудацької звички коломийської молоді триматися церковного порога й боятися поступити до тетраподу, щоб лишити вільне місце вірним, які приходять пізніше. Особливо вражало це другого дня рано підчас Служби Божої (читаної, не знати, з якої причини не при головнім престолі, але при бічнім вівтарі, якого від половини церкви до дверей зовсім не видно): учасники, майже сама молодь, шкільна (старшим тяжко було потрудитися на сему годину...) згуртувалася переважно біля дверей і навіть не бачила священика при Службі Божій. Годилось би при таких нагодах бути священикові на очах вірних, а вірним священика.. — Вечором того дня відбулася в салі Щадничої Каси святочна академія.

Задня темна стіна сцени промовляла до видців золотими числами: 29. I. 1918, освітленими дріжучим символічним полумям.. Першу точку виповнив добре передуманий, з полемічними нотками на адресу національних маловірів та опортуністів, реферат інж. Ст. Гениха-Березовського п. з. „Проблема Крут". Другу точку виконав муж. хор „Колом. Бояна", а саме Гайворонського „Заспів", замісць заповідженого на афішах „За рідний край" тогож композитора, бо адміністрації чомусь ця пісня в останній хвилині не подобалася. Дальші точки були: С. Орлюка „Крути", віддекламоване С. Витвицькою, Вахнянина „Поклін борцям" — міш. хор „Колом. Бояна" й Вол. Янова „Крути", віддеклямоване А. Харжевським. Закінчила академію ефектовна і змістовна інсценізація А. Шекерика-Доникова п. з. „Поклін Крутянцям", обрамована вдатною символічною декорацією кисти арт. мал. Кс. Кічурівної. Дбайливі строї та виконання з бадьорим визвуком, що перелилось у могутнє „Ще не вмерла", відспіване цілою салею, залишили глибоке враження. А проте — саля була далеко неповна. Багато одиниць усе ще не розуміє свого обовязку...

За збройний напад на Мисьленіце.

ПРОЦЕС ІНЖ. АДАМА ДОБОШИНСЬКОГО.

В четвер, 4-го лютого, почався перед львівським судом присяглих процес інж. Добошинського, якому акт обвинувачення закидає, що він у червні 1936 р. на терені краківського та мисьленіцького повіту зорганізував збройний гурт, якому доставив зброю та яким проводив, що попереривав телекомунікаційні проводи на лініях Мисьленіце-Краків, Мисьленіце-Пцім, Мисьленіце-Ропчиці, що тодіж розброїв постерунок поліції у Мисьленіцах, знищив з тою групою мешкання старости, забрав з жидівських крамниць товар та знищив його огнем, розоружив стражника, що хотів дати знати поліції про напад на Мисьленіце, підпалив у Мисьленіцах синагогу і зброєю відпирав погоню поліції, що хотіла його зловити.

Тут треба пригадати, що за все те у червні минулого року судив інж. Добошинського і товаришів краківський окружний суд. Тоді судді присяглі признали винуватими тільки товаришів Добошинського, а його самого виправдали. Трибунал засиспував цей вердикт, а Найвищий Суд у Варшаві передав справу львівському судові.

У звязку з цим оборонці Добошинського на самому початку розправи поставили внесок, щоб справу припинити тому, що суд не розглянув її у приписаному речинці. Прокуратори спротивилися внескові, трибунал після короткої наради відкинув його.

Цього дня відчитали акт обвинувачення та почали переслухувати обвинуваченого.

Розправу веде о. с. Павло Дисевич, вотують В. Френкель і Р. Міхале, обвинувачують віцепрокуратор д-р Ольшевський і д-р Ольберек, боронять адвокати: д-р Перацький, Мацейко, Мацелінський, Надаховський і Панцевич зі Львова, Позовський з Кракова і Стпулковський з Варшави.

Рекорди.

Живемо в часах рекордів. Рекорд у спорті, рекорд у комунікації, в танку, промисловій продукції, в зброєннях. У році 1909. французький летун Лятам знявся літаком на висоту 155 метрів. 20 літ пізніше Ноенгофен на Юнкерсі осягнув 12.700 метрів, у році 1936. англійський військовий летун Свен — 15.230 метрів. Багато більшу висоту осягнули на бальоні два американські сотники Стевенс і Ендерсон, саме 22.600 метрів у листопаді 1936 р. Бальони без залоги, з ін. реєстраційні підносилися вже і на 36 км. Найдальше углиб океану, бо на 923 метрів пірнув у році 1934. американський професор д-р Бібе, у шкляннім дзвоні, який він сам сконструював. Мурин Овенс перебіг на Олімпіяді в Берліні 100 метрів у 10,2 секундах, пішоходець зуживає нормально годину на 5 до 6 км. Світовий рекорд швидкости самоходу осягнув понад 500 км. на годину, в році 1894. у світових самоходових змаганнях у Парижі осягнули 12 км. за годину.

Найскорішим кораблем є один із французьких воєнних кораблів, який робить 85 км. на годину. Німецький корабель „Бремен" осягнув 52 км., французький „Нормандія" 55 км., новий англійський корабель „Квен Мері" ще багато більше.

Найскорішим поїздом в Европі є „Гамбургієць-летун", зложений з електричної льокомотиви і пяти ваґонів. Він робить 175 км. на годину. Маємо теж рекорди кулінарні. Рекордистами є головно американці та чехи. І так осягнено рекорд зїджених галушок, ковбасок, яєць, шницлів, бефштиків, випитого пива, вина чи горілки.

Є рекордисти, що виграли найбільше партій білярду, шахів і бріджа. Є люди, які виграли кільканацять разів на льотерії і то не тільки ставку. В Польщі таким „льотерійним" рекордистом є п. інж. З. К. Він грає вже кільканацять років і виграє майже в кожній Клясовій Льотерії більшу або меншу суму.

Тепер інжінір приготовляє себе на більшу вигру у 41-ій Клясовій Льотерії. Каже, що має більші вигляди, бо у зреформованій льотерії кількість льосів впала з 195 тисяч до 160 тисяч; зокрема кожна вигра буде тепер ділитися на пять частин, коли давніше на чотири.

Тому засобіться і ви вже у льос, бо тягнення першої кляси вже недалеко — починається 17-го лютого.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

ВАСИЛЬ ПЕЛЛІХ
емер. директор школи
упокоївся в Бозі у 77 р. життя у домі свого сина о. Володимира, душпастиря в Черневі п. Бучач'ині дня 2. лютого 1938. Похорони 5 лютого ц. р. В. Й. П.!

Академія 22. січня у Вел. Театрі у Львові.

Львівський Відділ Українського Центрального Комітету, як організації наддніпрянських еміґрантів у Польщі, уладжує в неділю 6. ц. м. урочисту академію з нагоди 20-их роковин проголошення IV. Універсалом самостійности Української Народньої Республики. А проте це не тільки свято наддніпрянських еміґрантів. Це свято всіх українців, що живуть компактною етнічною масою на територіях, суміжних із наддніпрянським материком, та розпорошених по всьому світі. І тому щороку на академії, що її уладжують наддніпрянські земляки у Львові, саля вщерть виповнена галичанами, які приходять туди не як гості, але саме як господарі і брати, ті, що не мають ріжних з наддніпрянцями ідеалів та ріжних національних вірувань.

Цьогорічна академія, яка відбудеться в неділю, матиме остільки більш маніфестаційний і величавий характер, що це 20-ті роковини того памятного дня, в якому український нарід увійшов до сімї державних народів, проявивши свою волю бути рівним усім іншим державним народам культурного світу. Тому нема ніякого сумніву, що й українська львівська громада ті славні роковини заманіфестує масовою участю, звязавши себе ще одною ланкою більше з українською наддніпрянською еміґрацією, яка тужить за поворотом до вільної Української Держави, окупованої нині московськими большевиками.

Памятайте, що місяць січень — це місяць Рідної Школи, тому всі приходи з просфори, представлень, ріжних імпрез та забав у місяці січні (без огляду на те, хто їх улаштовує) треба всеціло обернути на Рідну Школу!

СССР покине Лігу Націй.

Як говорять у дипломатичних колах Гельзінгфорсу, СССР дуже невдоволений неуспіхом акції Літвінова в Лізі Націй. Тому він готов покинути Лігу Націй, якщо Анґлія та Франція не підтримають справи протияпонських санкцій.

Рівночасно небезпека японсько-совітської війни стає щораз то реальніша. З Хабаровська приходять нові вістки про концентрацію совітських військ на Далекому Сході.

Державний переворот у Кантоні.

З Гонконгу повідомляють, що між Гонконгом і Кантоном перерване всяке получення. Одні джерела подають, що на вулицях Кантону ведуться бої, другі джерела подають, що проти уряду Чанкайшека переведено державний переворот і в місті проголошено стан облоги.

Домеї повідомляє, що перервання получення між Кантоном і Гонконгом, викликало в Японії помітне враження.

Французький міністр летунства дозволив продати

ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ ЛІТАКИ?

Ґрупа сенаторів з французької правиці зажадала слідства проти б. міністра летунства Кота, закидуючи йому, що він дозволив продати червоній Еспанії 540 військових літаків найновіших типів.

Італійська преса подає навіть дати, коли вислано ці транспорти літаків.

ШВАЙЦАРСЬКІ КОМУНІСТИ ВЕРБУВАЛИ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДО ЕСПАНІЇ.

Ґрупа провідників швайцарської комуністичної партії дістала акт обвинувачення, який стверджує, що вони під покришкою видавництва „Вільна Швайцарія" зорганізували цілий апарат для вербування добровольців до еспанської червоної армії.

З БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

Нечуваний напад посла Войцєховського на митр. Шептицького.

В четвер, 3-го лютого ц. р. в бюджетовій комісії сойму обговорювали бюджет міністерства освіти. На початку засідання виголосив довгу промову міністр освіти Свєнтославський, який тільки дуже побіжно торкнувся справи меншини. Він сказав, що у питаннях, які торкаються меншинної політики уряду, вже висказався президент міністрів, а він може тільки заявити, що тримається тих напрямних. „Тримаємося — казав мін. Свєнтославський — тієї засади, щоби там, де це можливе, з уваги на досвоячення мови, молодь, що виросла на одній землі, спільно виховувалася і таким чином звикала від дитинства до відповідного відношення до всіх співгромадян, з якими повинна жити в згоді та взаємному порозумінні."

Вже перший бесідник, що забрав слово у дискусії, пос. Гофман, підкреслив як недостачу реферату міністра те, що він занадто загальниково схопив справу меншинного шкільництва; освітня комісія хотіла почути виразні напрямні, щоб могти кермуватися ними в дискусії, але міністр таких напрямних не дав.

Промовляла потім пос. Присторова, що робила міністрові закиди за те, що він сильною рукою не припинив відомих подій на високих школах, а що торкається вселюдного шкільництва, видвигнула тезу, що польських дітей повинні вчити польські вчителі.

ПРОМОВА ПОСЛА ВЕЛИКАНОВИЧА.

Цю тезу пос. Присторової підтримав у своїй промові пос. **Дмитро Великанович**, але поширив її у тому напрямі, що українських дітей повинні вчити українські вчителі.

У тій своїй промові пос. Д. Великанович ствердив, що енунціяція міністра у справі меншинного шкільництва невистарчаюча. Українське шкільництво зазнає раз-у-раз нових втрат. Українській молоді дальше не допускають у відповідному числі на високі школи. Єдиної української гімназії на Поділлі не відновили, єдиний хліборобський ліцей не має необхідних викладових саль та приміщень для учнів і професорів. Приватним українським школам не дають права прилюдности. Українське вселюдне шкільництво зліквідоване. Ціла низка фактів свідчить про те, що тут входить у гру вже не тільки ліквідація українського шкільництва, але ширше закроєна політика супроти української меншини.

НЕЧУВАНИЙ НАПАД НА МИТРОПОЛИТА А. ШЕПТИЦЬКОГО.

Після того забрав слово пос. **Войцеховський, якого промова — це був один великий напад на Високопреосвященного Митрополита Андрея. Пишемо про це докладно у передовій статті цього числа.**

ПРОМОВА ПОСЛА З. ПЕЛЕНСЬКОГО.

Безпосередньо після того промовляв пос. **Зиновій Пеленський**, який сказав на початку промови:

„Перед хвилиною був я свідком нечуваного нападу посла Войцеохвського на найвищого достойника греко-католицької Церкви, митрополита Шептицького, якого ми найбільше шануємо. Тому, що п. Войцеховський назвав прізвище п. Целевича, відповість йому п. Целевич."

У дальшій частині своєї промови пос. Пеленський особливо підкреслив, що дійсність у всіх ресортах, а спеціяльно у ресорті міністерства освіти заперечує тому, що президент міністрів сказав недавно у меншинній справі. „Ми сподівалися, — говорив пос. Пеленський — що може сьогодні п. міністр торкнеться у своїй промові важного питання українського шкільництва, але нічого ми про те не почули." А тимчасом українське шкільництво в Польщі зліквідоване. Не вважаючи на те, що ухвалено оснувати український університет, того університету досі нема. Є розпорядок про катедру української літератури у Львові, катедра досі не обсаджена. Польська культура боїться української катедри у Львові. Суми, що їх дістають українські наукові товариства — мінімальні. Наук. Т-ву ім. Шевченка утруднюють працю. Розвязано комітет допомоги українському студентству. Все те діється у державі, що — як каже конституція — є спільним добром усіх громадян.

Вкінці пос. Пеленський виступив в обороні білорусинів, яких шкільництво цілковито зліквідоване, а хибна політика супроти них заганяє їх до комуністичних виступів.

Після того промовляв пос. **Зоммерштайн**, що виступив в обороні жидівської академічної молоді та жидівського шкільництва.

ЗАЯВА ПОСЛА ЦЕЛЕВИЧА.

Після промови пос. Зомерштайна прийшов до слова пос. Целевич, який зложив таку заяву:

„У звязку з нечуваним щодо форми і змісту виступом пос. Войцеховського від УПР заявляю:

1) Якнайрішучіше протестуємо проти форми промови п. Войцеховського та проти образ, киданих ним на адресу не тільки найвищого достойника греко-кат. Церкви, але й на адресу найвищого авторитету всього українського народу без огляду на віроісповідання і місце замешкання, протестуємо проти образ, яких ужив п. Войцеховський у словах „зухвалість магната", „зломив присягу", „той епископ християнського віроісповідання" і т. д.

2) Рішуче стверджуємо, що ввесь фактичний матеріял, наведений у промові пос. Войцеховського для сконструування його виступу проти о. Митрополита Шептицького, є або зовсім неправдивий, або злобно перекручений.

3) Стверджуємо, що форма промови пос. Войцеховського, а зокрема образи вдаряють у релігійні почування вірних, та що своєю промовою пос. Войцеховський якнайгірше прислужився нормалізації польсько-українських взаємин."

Представники Української Парляментарної Репрезентації у своїх промовах заявили, що не мають довіря до політики міністерства освіти і тому не будуть голосувати за його бюджетом.

ЖИДАМ НЕ ВІЛЬНО ПЕРЕХОДИТИ НА ПРАВОСЛАВЯ.

„Універсул" повідомляє, що патріярхат румунської православної церкви видав розпорядок проти хрещення жидів. Заборонено священникам приймати до православної церкви жидів, які не мають румунського громадянства. Священників, які не пристосуються до згаданого розпорядку, припинять у службі.

ЖИДАМ НЕ ВІЛЬНО ЗАМИКАТИ КРАМНИЦЬ У СУБОТУ.

Префект Черновець Никифор Робу видав розпорядок, на основі якого жидівським купцям і ремісникам не вільно замикати підприємств у суботу.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Карнавал іде! Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 8—10

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. 1., телефон 254—46.

— Академічні Вечорі. В неділю 6-го лютого ц. р. в год. 6-ій вечором в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22) відбудеться виклад о. д-ра Л. Глинки п. з. **Соціяльне питання в папських енцикліках.**

— Вже тільки місяць ділить нас від Вечерниць Основи, найкращої імпрези цьогорічного карнавалу. 171

— Комітет „Великих Вечерниць Медиків" (5. II. 1938) перепрошує всіх тих, що через недогляд або хибну адресу не дістали запрошення на вечерниці. Запрошення ті можна дістати в Союзному Базарі в суботу 5. II. 1938 в год. 12—13 і 18—19.

— Засідання Бібліольогічної Комісії Н. Т. Ш. відбудеться у вівторок, 8. ц. м. в год. 18, у Бібліотеці НТШ. На порядку нарад реферування нових праць і вибір президії.

— Традиційну Просфору уладжують Кружок „Союзу Українок", Кружок „Рідної Школи" ім. кн. Володимира Великого й читальня „Просвіти" в неділю 6-го лютого ц. р. в салі чит. „Просвіти" при вул. Новознесінській 57. Початок в год. 17.

— Спільну Святочну Просфору уладжує Кружок Рідної Школи ім. Бориса Грінченка у Львові в неділю 6-го лютого ц. р. в малій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича 5. III. пов. Початок в год. 5-ій пополудні. Вступ за добровільними датками 1 зол. від особи.

— З радія. Радіостація Дайтшляндзендер передає у понеділок 7. лютого фортепіяновий рецітал Любки Колесси. Програма: Бах: „Соната", Шопен: „Вальси та мазурки" „Полонез есдур". Початок в год. 21.15.

— У викладовій салі Українського Наукового Інституту в Берліні в пятницю 4-го лютого ц. р. професор д-р Зенон Кузеля і доцент д-р Б. Крупницький виголосили реферати на тему: „Нові видання з ділянки українського мовознавства та історії.

— 35 літ на службі нації. Черновецька „Рада" пише: Дня 7-го лютого ц. р. святкує наш визначний громадянин, редактор і видавець д-р Лев Когут, тепер головний редактор „Часу" [illegible] літ свого життя й поверх 35 літ своєї громадської журналістичної й економічної діяльности. В Чернівцях створився Комітет, що поклав собі за завдання вшанувати особу д-ра Когута в день його ювилею й подякувати йому сердечно за те, що він увесь свій вік, свою молодість і старість, а також і своє майно віддав на службу народові. Імя д-ра Когута звісне на всіх областях, де живуть українці. Знає його культурний світ, знають його й економічні кооперативні [illegible] ля. Думаємо, що всі ті чинники українського громадянства щиро відгукнуться з приводу його ювилею і віддадуть тим самим: Честь [illegible] Привітні письма можна висилати на адресу щоденника „Час", Чернівці, Петровича ч. 4.

— До Берези. До Картузької Берези вислали 13 осіб з Варшави, головно пачкарів і [illegible] чорної біржі.

— Присуд у справі зловживань в М. З. Л. у Львові. Дня 4-го ц. м. трибунал окружного суду у Львові видав присуд у процесі Сеньковського й тов. за зловживання в Міськім Апровізаційнім Заведенні, де пропало м. ін. [illegible] кґ. вугілля. Фелікса Сеньковського засудили на кару вязниці через 2 роки і 6 місяців та на втрату публичних і почесних гром. прав продовж 5 літ; обв. Юзефа Фітя на 10 місяців вязниці з завішенням виконання кари продовж [illegible] літ, обв. Юж. Чобка засудили на 300 зол. [illegible] ни; обв. Ст. Станкевича — на 1 рік вязниці з завішенням на 4 роки; обв. В. Баліна і [illegible] Третера суд звільнив від вини й кари.

— Львівська хроніка. Зі стриху [illegible] (Пекарська 23) вкрали білля вартости 500 зол. — Невідомі справці вломилися до мешкання [illegible] двики Партикової (Наймана 3) і вкрали [illegible] робу вартости 500 зол. — З вагону, що стояв під маґазином залізничого двірця Львів-[illegible] че, вкрав хтось скриню, в якій було 42 кг. [illegible] ну неустійненої ще вартости. — На [illegible] вулиці трамваєвий віз ч. 1, що його вів [illegible] вий Йосип Ольбріт, потрутив 17-літню [illegible] цю Емілію Юшишин, що переходила [illegible] Юшишинівну, яка впала і потовклася, [illegible] до лічниці. — У сходовій клітці при вул. [illegible] чевій 7 невідома жінка підкинула дитину [illegible] кого полу, що має 7 днів. Дитину віддали [illegible] дільницевого уряду. — Арештували [illegible] Козакевич під закидом, що покинула дитину [illegible] 1. ц. м. в почтовому уряді при пл. [illegible] хтось вкрав гроші у Катерини Федишин [illegible] ее при вул. Зьрудляній 31. Слідство [illegible] нив, що тієї крадежі допустилися [illegible] Кліновський з Підбірців та Іван [illegible] 6). Обох арештували.

— Помер польський письменник. [illegible] мер у Кракові Карло Ростворовський, [illegible] турґ, бувший член Польської Академії [illegible] тури. Його відомі драми: „Юда Іскаріот" [illegible]

...вігуля", „Милосердя", „Антихрист", „Несподіванка" й ін.

— **Збожеволіла через полярну зорю.** У місцевости Радошів, на Шлеську, учителька Стефанія Кемпківна так перенялася явищем полярної зорі, що збожеволіла. В дуже грізному стані перевезли її до лічниці.

— **Здефравдував 25.000 зол. і програв у карти.** Інспектор Союзу Кас Ощадности у Варшаві Виржутович, підчас ревізії відділу К. К. О. у Варшаві ствердив, що директор того відділу, 32-літній Чеслав Щепан Чекалінський від 24-го до 29-го січня ц. р. здефравдував з каси К. К. О. 25.000 золотих з ощадностевих конт. За дефравдантом, що здефравдовані гроші мабуть програв у карти, розіслали стежні листи.

— **Німецький літак загубив почту.** Німецькі почтові літаки, що курсують на шляху Кеніґсберґ—Данціґ—Берлін перелітають частину шляху над польською територією. Біля місцевости Баровець у т. зв. „Кашубській Швайцарії" знайдено почтовий мішок, в якому були документи, переказн, чеки і гроші німецького походження. Виявилося, що цей мішок загубив німецький почтовий літак. У порозумінні з дирекцією почт у Німеччині мішок передали до Берліна.

— **Пошесть тифу в Англії.** У графстві Пемброкшір, в Англії, ствердили 29 випадків тифу. Це вже друге графство в західній Англії, де пошесть тифу щораз більше поширюється.

— **Сталін винищує інжинірів.** З Ленінграду повідомляють, що там розстріляли 6 морських інжинірів, що були заняті при будові кораблів. Незабаром має початися велика чистка між інжинірами, що працюють у корабельних варстатах в Ленінграді.

— **Литва хоче мати свого кардинала.** В Ковні відбулася конференція литовських єпископів, яка між іншим радила також над тим, щоб вислати до Риму спеціяльну делеґацію з проханням іменувати литовського архиєпископа Скврецкіса кардиналом.

— **Бруно Мусоліні сотником.** Залогу італійської летунської ескадри „Зелені Миші" відзначили спеціяльною медалею за відвагу, яку вона виявила при перелеті через Атлянтик до Бразилії. Поручник Бруно Мусоліні, що проводив у тому перелеті, дістав одночасно аванс на сотника. Він має тепер 20 літ і є наймолодшим сотником в італійській армії.

— **Всесвітній антисемітський конгрес.** У розмові з одним німецьким журналістом румунський мін. Кува висунув проект скликати всесвітній антисемітський конгрес в якому мали б взяти участь Румунія, Німеччина, Італія, національна Еспанія і Польща. Конгрес мав би пошукати практичної розвязки жидівського питання у міжнародньому розмірі.

— **Летун завіз харчі на відтяті від світа острови.** Мешканці самотніх островів Ратлін, біля північного побережжя Ірляндії, були внаслідок бурі вже майже тиждень відтяті від суші і тому не могли дістати харчів. По тижневі післали їм харчі літаком. Летуна, що причалив на полі, мешканці острова привитали з захопленням.

— **Проф. Шмідт іде на допомогу полярній стації.** Полярна наукова експедиція Папаніна від кількох місяців перебувала на кризі, яка тепер трісла й експедиція знайшлася у великій небезпеці. Відомий полярний дослідник проф. Шмідт виїхав до Мурманська, а звідти відплине на місце випадку на криголомі „Таймир". Одночасно мають бути готові до старту два літаки. Як допускають, крига, на якій знаходяться совітські вчені, посунулася від берегів Гренляндії у південному напрямку.

— **150 роковини Австралії.** Цього року Австралія святкує 150-ті роковини свого „Істнування". Тобто не істнування як континенту, але як англійської карної кольонії, яку 26. січня 1788 р. заснував губернатор Філіп, що приїхав до сиднейського заливу з 11-ти кораблями, 767 вязнями і понад 200 вояками. З приводу того ювилею появилися спеціяльні почтові марки з написом: „Губернатор Філіп в сиднейському заливі 1788".

— **Горшок із золотими рублями.** З Хабаровська повідомляють, що там при земних роботах знайшли мідяну посуду, виповнену царськими золотими рублями на суму 25.000 рублів і ... рублів сріблом. Золоті монети забрала влада.

— **Стратосферичний лет з Вашинґтону до Шікаґо.** На новім військовім літаку відбувся стратосферичний лет з Вашинґтону до Шікаґо. Найвища висота лету виносила 6.600 м., найнижча 3.600. Літак летів зі швидкістю 570 км. на годину.

— **Продовжили теольоґічні студії.** У віденській архідієцезії продовжили теольоґічні студії на 6 літ. Тому в 1939 році не будуть там висвячувати нових священиків.

— **Пекольна машина у мешканні директора російського часопису.** З Софії повідомляють, що там у мешканні директора російського протикомуністичного часопису „Голос Россії" — Коленовича вибухла пекольна машина. Від вибуху згинув москаль Михайлович, що був тоді в кімнаті, його жінка і син ранені. Коленович тільки тому врятувався, що на хвилину перед вибухом вийшов з хати. Початкове слідство не виявило, хто підложив пекольну машину.

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом ловинні йти діла. Чи ви вповнили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Дописи.

СНЯТИН.

Друге велике Свято „Відродження" в краю. За почином Централі „Відродження" щораз більше місцевостей у краю влаштовує Свята „Відродження", що в лютому — місяці „Відродження" наберуть певно масового характеру, бо Кружки і Філії дістали з н. ровом із Централі докладні інструкції і плян праці, зокрема лютової кампанії. Вслід за Філією „Відродження" у Коломиї — влаштувала Філія „Відродження" у Снятині друге Свято „Відродження" в честь великого подвижника відродженського руху, митр. А. Сембратовича. Свято відбулося 16-го січня 1938 р. із такою програмою: год. 10. передпол.: Торжественна Служба Божа з відповідною проповіддю о. А. Процін; год. 12.: панахида за митр. А. Сембратовича і всіх померших працівників на відродженському полі; год. 4. попол.: Святочна Академія з програмою: 1) Відродженецький Гимн — мужеський хор. 2) Вступне слово о. М. Дольного, 3) „Тече вода в синє море" — муж. хор. 4) „Арендарський сон" — декл. п. І. Бабюка, 5) „Закуй мені зазуле" — тенорове сольо п. Н. Бурлаки, 6) „Вічний сон" — мельодекл. п. Н. Толощука, 7) „У сусіда хата біла" і „Ой, джиґуне" (народні пісні) — тенорове сольо п. Н. Бурлаки, 8) Інсценізація „На переломі" (з 7—8 чч. „Відродження" 1937) — у вик. молодих відродженців-Соколів. Академію закінчено національним гимном. Усі точки Академії були виконані дуже дбайливо зокрема за увагу заслугують: вступне слово о. М. Дольного і хорові точки, які під управою п. Ірини Тешак-Костинюкової вийшли по мистецьки. Свято залишило миле враження й великий моральний успіх. Слід завважити, що Філія „Відродження" у Снятині належить до постійно діяльних відродженецьких клітин завдяки невтомній праці її Ради, зокрема довголітнього голови п. А. Андрусяка. Оце Свято, як і жива постійна праця Філії, тим важливіші під цю пору, коли на терені Тернопіль-Снятин поширюється жахливе пияцтво, а крім того ворожі національній ідеї впливи.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Спорт.

КОМУНІКАТ ПЛАЮ.

Т-во У. Т. К. Т. „Плай" у Львові повідомляє своїх членів і прихильників, що чергові товариські сходини відбудуться в неділю 6. 2 в год. 18-ій у домівці Учительської Громади (Чарнецького 26, партер ліворуч). Говорить п. С. Костецький про перший мандрівний табор КВОММ-у по Гуцульщині. Гостям раді.

КОМУНІКАТ К. Л. К.

Краєві Лещетарські Змагання на мистецтво К. Л. К. відбудуться у Славську в днях 12—15. лютого 1938 р., в такою програмою:

1) 12. II год. 13. біг плоский для жінок 6 км.; для мужчин на 16 км. з точкуванням до зложеного бігу.

2) 13. II. год. 12. отвертий конкурс скоків із точкуванням до зложеного бігу.

3) 14. II. год. 12-та штафетовий біг жінок і мужчин.

Зголошення змагунів слати на адресу: інж. О. Клюфас, Львів, вул. Потоцького 58 а. до дня 10. п. м. Зголошень на місці не будуть приймати.

Тому, що число місць в домівці К. Л. К. обмежене, треба заздалегідь зголосити свою участь, щоб організатори могли старатися про приміщення.

КОМУНІКАТ ФІЛІЇ КЛК. ЛЬВІВ.

Спортовий референт повідомляє, що руханка відбувається правильно кожної пятниці від год. 6—7.

Провід боксерської секції пригадує що від 6. п. м. тренінґи відбуваються у руханковій салі при вул. Коперника 5.

Аж до часу устійнення снігових умовин, клюб проводить суху заправу в неділю від 9—11 і в середу та пятницю від 15.30—16.30.

Виділ.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

ПРОПАМЯТНА КНИГА першого Зїзду Марійських Дружин інтелігентного жіноцтва з приводу 30-ліття істнування Марійської Дружини Пань у Львові 1904—1934. Львів 1937, 8°, 160 + знимки. Накладом Марійської Дружини Пань у Львові. Друкарня В-ва ЧСВВ. в Жовкві. Ціна брош. 3 зол., опр. 4 зол., опр. на ліпшому папері 5 зол. з поштовою пересилкою. Замовляти: Секретаріят Марійських Дружин Пань. Львів, Сикстуська 39 а. Зміст: Передмова. — Уляна Кравченко: У 30-літній ювилей першого Марійського Товариства у Львові. — Про Марійські Дружини Пань. — Ірина Марія Янович, ЧСВВ: Марійська Дружина Пань у Львові 1904—1934. — о. Іван Заверуха: Як краса Ти... — Хроніка Ювилейного Зїзду Марійських Дружин. — о. Роман Лукань, ЧСВВ: Преса про перший Зїзд Марійських Дружин інтелігентного жіноцтва. — Реферати: о. Я. С., ЧСВВ, Значіння Марійського культу в сьогоднішніх часах. — Марія Даниленко: Початок і розвій Марійських Дружин. — о. Іриней Назарко, ЧСВВ: Організаційні проблеми Марійських Дружин Пань. — Евгенія Шаркова: Євхаристійне життя в Марійських Дружинах. — Олена Ямпільнівна: Апостолят Марійських Дружин. — Антоніна Конрадова: Харитативна акція. — Ірина Марія Янович, ЧСВВ: Марійська Дружина й виховання молоді. — Степанія Фіголева: Значіння й вплив преси. — Евстахія Тишинська: Істор'я жіночого руху. — Справлення друкарських помилок. — Пресвята Богородиця в церкві оо. Василіян у Гроттаферраті (картина). — Знимки (1—8).

СВІТОВІ ЗАГОВОРИ. „ПРОТОКОЛИ СІОНСЬКИХ МУДРЕЦІВ". Без означення видавця, без місця і року видання.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК. Місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Річник VI. Том І. Книжка 2. Лютий 1938. Львів. Зміст: С. Кушп'ренко: З кожним днем. — Ст. Малярме: Привид. — Л. Мосендз: Останній пророк. — Дм. Донцов: Памяти великої бунтарки. — Ж. Бенда: Колотнеча поколінь. — А. Мосуль: Пацифізм і фашизм. — О. В.: Терміти при роботі. — Гуго Ратмір: Таємниця часу. — Курт Ріс: Пан Голівуду. — Ільяо Брут: Просто з мосту. — С. Лупин: Вистава Олекси Гриценка. — С. Льоссі: Диктатор — Фільм. — Олег Штуль: Старий храм. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ДЗВОНИ. Літературно-науковий журнал. 7-ий рік видання. Ч. 11-12 (80-81) за листопад-грудень 1937. — Львів. Зміст: М. Іроденко: З неба кран. — Л. Чорнявий: Перемога. Будні. — І. Атаманюк: Мати. — Б. Литовський: Моє надхнення. — Н. Королева: Казки життя. — Б. Лепкий: Великий поклін. — о. д-р С. Сампара: Релігія як основа людського життя. — В. Залозецький: Українське деревляне будівництво і його відношення до історичних стилів. — М. Гнатишак: Література і суспільне життя. — Д-р А. Несьолоський: Політичне католицтво. — М. Підгірянка: Над нивами-степами. — Дж. Папіні: Довкруги Христового Різдва. — Рецензії. — З преси і журналів. — Від Адміністрації. — Нові книжки.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 1. Січень, 1938. Львів. — Зміст: Редакція: Славний Ювилей. — Роман Лиско: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Н. Павлоскн: Дискусія на Свят-Вечір. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: З голосів преси. — о. І. Н.: Гагізма. — Всячина.

БОГОСЛОВІЯ. Трьохмісячник. Видає Богословське Наукове Товариство. Т. XV. Кн. 1937. Львів. Зміст: Д-р Борис Кудрик: Михайло Вербицький. — о. д-р Степан Сампара: Праотолевіє і пробоживлення. — о. д-р Володимир Фіголь: Церковні братства Галицької Гр. Кат. Провінції у XVIII ст. — Д-р Іван Шептовський: Рід і герб Шептицьких. — Вибрані питання. — Огляди й оцінки. — Всячина. — Богословське Наукове Товариство. — Книжки й часописи.

СВІТЛО Й ТІНЬ, м'ячник УФОТО у Львові. Р. V. ч. 12 (47) за грудень 1937. Зміст: Я. М. Берест: Ремесло у світлині. — О. Кей: Останній „шліф". — Новинки. — Що читати? — Вісті з УФОТО. — Від Редакції й Адміністрації.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. *Економ.-суспільн.* місячник. Річник X. Ч. 12. Грудень, 1937. Львів. Зміст: На окраю днів (Актуальні замітки). — В. Тотоміянц: Небезпека зматеріялізування кооперативного руху. — К. Левицький: Провідні думки нашої кредитової політики в минулому й сучасному. — І. Витанович: Досліди над селом як передумова кооперативного будівництва. — Серед книг. — З господарського життя. — За десять літ

СЛУЖБОВИК. Місячник. Орган „СУПРУГА". Річник XVI. Ч. 1. Січень, 1938. Львів.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган „Українського Технічного Товариства". Рік XIV. Ч. 1. Січень, 1938. Львів.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. Бюлетень Головної Управи Українського Центрального Комітету в Польщі. Рік IV. Ч. 11-12 (36-37). Листопад-грудень, 1937. Рік V. Ч. 1—2 (38—39). Січень-лютий. 1938.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 5. II. год. 7.30 „Дімок в карт".
Неділя 6. II. год. 3.30 попол. „Дімок в карт"; год. 7.30 „Дімок в карт".
Понеділок 7. II. год. 7.30 веч. „Дімок в карт".

Театр Рівнородностей:

Субота 5. II. год. 7.30 „Цей і той".
Неділя 6. II. год. 12 впол. Останній виступ радника Строшиц; год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".
Понеділок 7. II. год. 7.30 Авторський вечір Софії Наливовської.

Український Народній Театр ім. М. Садовського

МИКОЛАЇВ:
5. II. Маруся Богуславка.
6. II. Мазепа.
7. II. Гайша.
8. II. Гетьман Полуботок.
В скорім часі театр завітає до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ПЕРЕМИШЛЬ (салл Роб. Дому):
5. II. Під куратéлею.
6. II. Прем'єра: Лісова пісня, драма-феєрія в 3 діях з прольогом Лесі Українки.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".
АТЛЯНТИК: „Предивна брехня Ніни Петровни".
ВАНДА: „Крівеві перли", „Смерть чигає в джунглі".
ҐРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Погорджувана".
КАСІНО: „Королева передмістя".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Боє.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Каллна".
МІРАЖ: „Дипльоматична жінка".
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Больмо та Льольмо" (Двапиа), „Кінг-Конг".
ПАЛЯС: „Улан князя Йосифа".
РАЙ: „Наречена з припадку".
РІЯЛЬТО: „Сам на сам" із Павлою Вессели.
СВІТ: „Дик стежки", „Пасажирка зайцем".
СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінов" і ревія
ТОН: „Миесні глупоти", „Дармоїд".
УТІХА: „Шлях до слави" та ревія.
ХИМЕРА: „Скитальці півночі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 5. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для школи: Співаймо пісеньки; 11.40 Бетовенові твори; 12.03 Полуднева авдиція; 12.45 Концерт бемоль; 15.20 Радіотехн. актуалії; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про невідомого" з муз. ін.; 16.15 Концерт хору у супр. музики; 16.50 18.35 20.55 Актуальна гутірка; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Двофорт. музика; 18.35 Для села: Лісові новини. Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Згода будує — незгода руйнує, авд. для дітей. Як дивляться на Польщу поза кордону; 20.00 Нар. капеля; 20.45 Веч. денник; 21.00 Танц. музика у вик. малої орх., рефрени; у перерві в год. 21.45 „Партія бриджа" скеч Трістана Бернара; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Неділя, 6. лютого 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 8.30 Для села: Хліб. скрипка, Музика з пл. Що чувати серед хліборобів; **8.50 Зима — пора для науки, гутірка в українській мові, виг. інж. Романенко;** 10.30 Ліст. з пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Муз. пoранок. орх., хор; 13.00 Із варстату льв. театру; 13.10 „Золота качка" з легенд Варшави; 13.30 Орх., форт. на 4 руки; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів; Трансм. з Гостина, Сільське господарство в Брезю. Музика з пл.; 15.45 Як повстало письмо (для старших дітей). Гр. пл. для дітей; 16.05 Концерт гітарської музики; 16.45 Анекдоти та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., спів. мандоліни, монологи; 19.00 Вечір пісеньок Беранжера; 19.35 Весілля у Борщовичах; 20.00 Концерт орх. мандол. спів. форт., 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Та йой" вес. авд.; 22.00 Найгарніші пісні Монюшка; 22.20 Музика Баха, скр., форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Понеділок, 7. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Там, де будують кораблі, гутірка для старших дітей; Шубертові твори з пл., 11.40 Купець і ремісник; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт солістів з пл.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Військ. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Рентген і рентгенольогія; 17.15 Фрагм. з діточої опери М. Проспака „Зел'ено"; 17.50 Спортова гутірка, вістки; 18.10 Промислові спріжні у Сх. Галичині, гутірка для хліборобів, 18.20 Пісні у виконанні Ад. Кльоца, баритон у супр. форт.; 18.35 Письменник на сусп. арені; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Воєнська авд.; 19.30 Кіно та театр; 20.00 Танц. музика з фільм. 21.40 Літер. новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 5. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.30 Вес. авд., 19.10 Твори Чайковського, 20.00 21.00 Парада дерев'яних коників, вес. авд.; БІЛГОРОД 20.30 22.20 Пісеньки; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „Арлезіянка" оп. Візета; БУДАПЕШТ 12.05 Балалайки, 17.00 21.30 Циг. музика, 18.25 Спів. 19.25 Два форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Пісні Півдня та Півночі, хор, 19.30 20.00 21.00 „Пісенька з Ніцци" оп. Занданера, 21.35 Скрипка Магди Гайош у супр. форт.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Для дітей, 16.00 Веселе закінчення тижня, дві орх., гавай. секстет, сол.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Розр. мельодії, 21.50 22.00 Комедія Ніколемія; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: Веселий вікенд, 17.15 18.00 Танц. музика, 22.30 Джез; РАДІО ПАРІ 18.00 18.30 Для дітей, 18.15 Пісні, 21.15 Скрипка; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Сумерк богів" оп. Вагнера.

Неділя, 6. лютого 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 19.45 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні; БРЕСЛЯВ 19.30 20.00 21.00 „Викрадення зі Сераю" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Військова орх., 16.45 Форт., 17.40 18.00 Мадяр. музика, 21.35 22.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Орх. концерт, 18.00 дуе, 18.20 Коса Дерева; ЛЯЙПЦІҐ 20.00 21.00 Віденські оперетки, орх., сол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей, 14.30 15.00 Форт., гітара, квартет саксофон; КОШИЦІ 18.00 Закарпаття будує, 18.20 Коса дерева; ЛЯЙПЦІҐ 20.00 21.00 „Баль в опері" оп. Гайбергера; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 „Нарешті самі" оп. Легара; МІНХЕН 19.30 20.00 21.00 „Ондина" оп. Льорцінга; ПРАГА 9.50 Концерт сальон. квартету, 17.10 Китиця пісень, 17.35 18.00 „Альфред" оп. Дворжака, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Фрімля; РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 19.00 Симф. концерт, 20.05 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Ле Кльо" оп. Сільвера; РИМ 17.00 Розр. мельодії, 21.00 Концерт в'язн. орх.; СОФІЯ 21.00 Оперетка.

Понеділок, 7. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні і форт. музика; БІЛГОРОД 20.00, 21.00 22.00 Опера; БРНО 20.00 21.00 „Створення світа" ораторія Гайдна; БУДАПЕШТ 13.30 Концерт симф. орх., 17.00 Сольо на цимбалах, 18.40 Спів, 20.15 21.00 Циг. музика, 21.40 22.00 „Пам'яти Равеля" концерт оп. орх. під дир. Доганія; ВІДЕНЬ 16.50 Пісні 17 стол., 17.30 Скрипка, 19.25 20.00 „Свято масок" жарт. концерт, 21.10 22.00 Церк. музика (Шуберт); ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР **21.15 Форт. реціт. Любки Колесси,** 22.30 Форт. концерт ес-дур Балакірева; КОШИЦІ 14.00 18.00 18.45 Вістки; оповідання; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 Вок.-інстр. концерт, Вольпі тенор, Стелла Роман сопран; ПРАГА 19.15 Нар. пісні; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Волоцюги" оп. Офенбаха; РИМ 17.15 Скрипка, 19.40 20.30 Розр. музика.

БІРЖА.

Львів 4 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·42 88·95, Доляри американські 5.27·00, 5.24·50 Доляри канад. 5.26·50—5.24·00. Фльорени гол. 295·14—293·40. Франки фр. 17·45 — 17·05, Франки швайцарські 122·45—121·65, Фунти англ. 26·48—26·32. Гульдени данц. 100·25—99·85, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·15—117·30 Кор. норв. 132·93—132·00, Корони шв. 136·54—135·55, Ліри італ. 21·50—20·60, Марки фінлянд. 11·70 —11·25, Марки нім. 107·00 — 102·00 Шилінги австр. 99·50—99·80, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 119·00 — 113·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·50, 3 інв. 1 ем. 79·50 серія 90·00 3 поз. інв. 2 ем. 80·00, серія 91·00 5. конверс. 68·75 прем дол. 41·75, 4 консол 65·50

Папери

Банк Польський 115·00 Цукор 36·75, Вугіль 31·25. 30·75, Ліль поп 64·00. Моджеїв 14·75, Островець 55·50, Стараховичі 38·25, 38·00, 37·75, Габербуш 49·50.
Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·10 зол.
1 кг. масла експ. включ. з опак. 3·10 зол.
молоко 16—17 сот.
Тенденція на масло звишкова, на молоко сильна, на яйця вичікуюча.

Подяка.

Всім Високоповажаним Особам та Установам у Станиславові і в краю складає горячу подяку за жертви, якими вони причинилися до купна домівки для читальні „Просвіти" в Станиславові — Книгинині-Кольонії. **Виділ.**

ОПОВІСТКИ.

Прилюдна збірка переведена на терені Львівського і Станиславівського Воєвідства (дозвіл Льв. Воєвідства Ч. ІІБ./32/37) на площу У. С. К. „Сян", принесла 766.80 зол. і цю квоту по відтягненні видатків збірки вжито в цілости на згадану ціль. 304 1.1